

Déli Hírlap

A bánsági magyarság napilapja

Megjelenik naponta hétfő kivételével

Dr. VUCHEȚIȚH ENDRE

vezetése mellett.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TIMISOARA I.

Bratianu-tér 3.

Bejegyezve a Timiș-Torontali törvényszéken az időszaki lapok nyilvántartásában 83. szám alatt. (Dos. No. 934—1938.) — Telefon: 28—10.

Felelős szerkesztő:

Dr. VARNAY ELEMÉR.

„A szellem diadala”

Bucurestiben rövid idő alatt második kiadást ért el Madách Imre halhatatlan remeke: Az ember tragédiája. A szindarabot még nem mutatta be egyetlen román színház sem, a könyv azonban már hódít, az első kiadás teljesen elfogyott és a kiadó szükségesnek látta, hogy újabb ezer és ezer példányt nyomasson, mert egyre többen akarják olvasni a nagy magyar lángész örökéletű alkotását. Goga Octavian, aki magyarból románra fordította Madách Imre csodálatos tragédiáját, több mint két évtizedig dolgozott, amíg elkészült. Goga maga is költő volt, még pedig elhivatott, bűvös szavú, bölcselő és gondolkodó költő. Szerelmese mindkét nyelvnek, amelyeknek szépségét, hajlékonyságát, finomságát és mélységét egyformán magába itta. Shakespearei, bryoni, és göthei magasságban látta Madáchot, csodálta ennek az önmagával meghasonlott zseninek multba és jövőbe néző tehetségét, szélesre áradó fantáziáját, teremtő erejét és klasszikus pesszimizmusát. Még a háboru előtt foglalkozott a tervvel: megismertetni a román olvasókörzettel Madáchot, sőt tovább menve ennél színre hozni ezt a hatalmas színpadi művet. Negyedszázad pergett le Goga elhatározása és a megvalósulás között. Közben háború és forradalom viharzott végig Európán és a művészet szavát tulharsogta a fegyverek lárma. Azután a politika elcsábította Goga Octaviánt Madách Imrétől, de a legviharzóbb szenvedélyek között is tudott időt szakítani, hogy elmélyedjen ebben a fenséges drámában. Bizonyára vannak sokan, akik hibáztatják Gogát politikai felfogásért, de a bírálóknak el kell hallgatniok a költő előtt, mert az ezzel a munkával a halhatatlanságot, a maradandóságot gazdagította. Goga a költő és műfordító tisztán, megnevesedve áll az utókor előtt.

Ez a mű nem született semmilyen hivatalos román-magyar vagy magyar-román közeledés jegyében. Létrejöttét nem előzték meg gondosan előkészített tárgyalások. Egyetlen irodalmi, művészeti vagy politikai szerv sem mozdult meg. Az ember tragédiája érdekében sem Bucurestiben, sem Budapesten. Egyszerűen az történt, hogy egy román költőt, akinek lelkét már régen betöltötte Ady Endre, Petőfi Sándor és Arany János, megihletett egy költői ábránd és úgy érezte, hogy ezt az ő népének is meg kell ismernie, mert hiszen az isteni gondolatokat bárhol is jönnek, bármilyen nyelven is szólnak, be kell fogadni. Saját egyéni elhatározásából, a bensejéből fakadó művészeti vágyból fordította le Madách Imre időálló és évszázadok múlva is világitó színpadi költeményét, az ember örök elbukásának és örök győzelmének szépséges himnuszát.

A második kiadás és az előreláthatóan bekövetkező harmadik kiadás világosan mutatja, hogy az Eszme, mint nyelvhez és határokhoz nem kötött valami, éteri magasságokban áll és a népek fölött. Ami szép és igaz, az szép és igaz Budapesten és Bucurestiben is. Ami felemel és tanít, az egyformán felemeli a lelket és tanítja a szellemet a világ minden részén, ahol olvasnak, látnak és éreznek az emberek. Akármennyire is cinikussá és fásulttá tett bennünket a mostani háboru, bármennyire is fojtogatta torkunkat a sok keserűség, valahogy mégis örülnünk kellene és illene Madách Imre késői romániai sikerének. Mert amikor Európa minden sarka lángol, amikor a soha el nem képzelt arany pusztulás fenyegeti az európai civilizációt, van még hely, ahol a tiszta művészetet magas piedesztálra emelik, ahol a valódi érték utat tör a szívekhez. Mintha Michelangelo lépne ki Az ember tragédiája falanszter jelenetéből és mondaná az ujjak ártó és elvakult démonainak: „Még a borsón is szépet álmodom”. Valóban: korunkat megbüntették azzal, hogy borsón kell térdepelnie elkövetett büneiért, de mi lázadóknak a büntetés ellen és dacolva az idő szellemével, madáchi ellentmondással vágjuk vissza, hogy gépfegyverkattogás és torpedórobbanás közepette is szépről álmodunk.

Ünnepről, hivatalos színezetű külön megemlé-

kezésről mostanában nem eshetik szó. Azt mondják, hogy az idő nem alkalmas ilyesmire. Fogadjuk el ezt magyarázatnak, ne kérdezzük, hogy miért. A tömeg azonban, amely ítéletében tulteszi magát politikai vagy diplomáciai állásfoglalásokon, másképpen vélekedik. A második kiadás sok ezer példányra bizonyít. Minden szó, minden magyarázkodás fölösleges. Madách Imre és Goga Octavian összeácsoltak egy hidat, amelynek láthatatlan, de

mégis meglevő pillérei erősek, biztosak, rájuk illeszthető a hatalmas ív, amely a szakadék közötti két partot összeköti.

Hogyan is mondja Madách Imre: „Mondottam ember, küzdj és bizva bizzál”. Igen, hinni és bízni kell. Akkor a Luciferek mindig elbuknak és győzni fog a megalázott, de végül diadalmaskodó isteni lélekből lehelte Ember az anyag felett!

Károly Sándor.

A szövetségesek halogatják a döntő mérkőzést

Svédország felkészül a támadásra

Százezer főnyi német hadsereget összpontosítanak Norvégiában

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Londonból jelentik: Az angol lapok kísérleteket tesznek a németek északi támadásának megmagyarázására. Egyesek szerint ez volt a bevezetés az általaános offenzívára. A Daily Express azt írja, hogy Dánia magtárai néhány hónap alatt teljesen kiürülnek és ezeket megtölteni nem lehet majd, mert a tengeri forgalomtól el lesznek zárva. A szövetségesek tengeri zárata nagyon megnehezíti a Norvégiában partraszállott német csapatok helyzetét. Ha ennek ellenére a német birodalom megindította a támadást, ezt abban a reményben tették, hogy

az angol tengeri haderőt észak felé vonja el és így a blokádot meggyöngítse.

Narwickot, Bergent és Trondhjemet tartják a németek

A német hivatalos jelentés a következőket közli: Április 12-én további csapaterősítések tervszerű megérkezése után Norvégiában megerősödött általános helyzetünk. A Narwick környékén lévő német csapatok továbbra is azzal foglalkoztak, hogy kibővítsék állásaikat és biztosítsák helyzetüket. Az angolok egyáltalában nem kíséreltek meg partraszállást. Április 12-én végrehajtott légi támadásuk nem járt sikerrel. A támadás során egy angol repülőgépet lelőttünk. Trondhjem körül a helyzet változatlanul nyugodt maradt. Bergen ellen az angolok április 12-én délután nagyobb erővel légitámadást kíséreltek meg. A német légi erő azonban idejében felvette a küzdelmet és az eddigi megállapítás szerint itt

nyolc angol gépet lőttek le.

Az egyiket közülük légvédelmi ágyúink találták el. Ebből a harcból két német repülőgép nem került meg. Az ellenség a késő délutáni órákban több, hullámszerűen végrehajtott légi támadást intézett Stawanger ellen, de a támadások sikertelenek maradtak. Itt egy angol repülőgépet lőttünk le. Oslo környékén esemény nélkül telt el a nap. A tengeren pénteken sehol sem került sor említésre méltó összeütközésre. A nyugati arcvonalon nem történt különös esemény. Légi

A dániai és norvégiai akciókat nem lehet mással megmagyarázni, csak azzal, hogy azt rövidesen más támadás is követni fogja, mielőtt még az átmenetileg megszerzett előnyök megszűnnek.

A Daily Express véleménye az, hogy a legközelebbi csapást Hollandiára mérik, amely jelenleg a legjobban fenyegetett semleges ország. A németek meg fogják kísérteni, hogy Hollandián keresztül kerüljek meg a nyugati front erősen kiépített védő műveit.

A Daily Telegraph amszterdami tudósítója szerint Hollandia minden intézkedést megtett területének védelmére és a szükséges területeket vízzel árasztotta el.

AZ OSLOI NÉMET CSAPATOK ELŐNYOMULNAK

Berlinből jelentik: A német léghaderő biztosítja az osloai támaszponttal bíró német csapatok előnyomulását. Működésüket az angol rádió is tudomásul vette, amikor azt jelentette, hogy polgári célpontokat bombáztak. A francia rádió viszont elismerte, hogy a német gépek a norvég hadsereg főhadiszállását bombázták. A német léghaderő elve azonban az, hogy csak ott bocsátkozik harcba, ahol az ellenséges hadsereg ellenállásának megtöréséről van szó.

ANGOL CSAPATERŐSÍTÉS ÉRKEZETT NARWICK ALÁ

Londonból jelentik: A Német Távirati Iroda stockholmi jelentést közöl és azt állítja, hogy az elmúlt éjszaka csapaterősítések érkeztek Narwickba. A Reuter-iroda mértékadó helyről szerzett értesülése szerint angol hajóegységek megszakítás nélkül őrszolgálatot teljesítenek Norvégia partjai mentén és új német csapatok partraszállítása Észak-Norvégiában teljesen ki van zárva.

A párisi sajtó biztosra veszi Svédország megtámadását

A norvég vizeken lezajlott tengeri és légi ütközetek részleteinek hiányában a párisi lapok az utóbbi események politikai következményeivel foglalkoznak. A Petit Parisien azt hiszi, hogy Németország Svédországot fel fogja szőli-tani, hogy adjon engedélyt csapatainak átszállítására. A lap azt tanácsolja Londonnak és Párisnak, hogy

idejekorán foganatosítsa intézkedéseket. A L'Oeuvre szerint már megkezdődött a sajtóhadjárat Svédország ellen, ami azt jelenti, hogy a támadás nincs már messze.

A SZÖVETSÉGESEK NEM SIETNEK

A Times katonai szakértője ezeket írja: Sen-

kinek nem szabad csodálkozni azon, hogy még nem jelentették a szövetséges csapatok partraszállítását Norvégiában. Hasonló katonai hadműveletek komoly előkészületeket és a terep pontos ismeretét igényelik, ezenkívül egy expedíciós hadsereg felállítása is hosszabb időt kíván.

Az angol légügyi minisztérium jelenti, hogy pénteken egész napon keresztül angol bombavető gépek különítményei egymást felváltva, állandó őrjáratot tartottak a norvég és dán vizek fölött, hogy megtámadják a német flottaegységeket, a melyek kísérletet tesznek, hogy visszatérjenek támaszpontjaikra.

Narwicktól nyugatra a norvégek visszavonulnak

A Német Távirati Iroda jelenti: Pénteken este angol harci repülőgépek támadást intéztek Narwick városa és kikötője ellen, azonban a bombák mindegyike célt tévesztett. Az azonnal működésbe lépett légvédelem következtében

az ellenséges repülőgépek nem tudták támadásukat megismételni

és nyugati irányban visszavonultak.

AZ OSLOI FJORD KÖRNYÉKE NÉMET KEZEN

Stockholmból jelentik: A Havas-ügynökség a törvényes norvég kormány üzenetét közvetítette, amelyben megállapították, hogy az oslofi fjord környékét, Christiansand, Stavanger, Bergen és Narwick városokat a németek ellenőrzik, Narwicktól északra azonban nincsenek német csapatok.

ÚJ NORVÉG RÁDIÓLEADÓ

Stockholmból jelentik: A norvég kormány új rádióállomást helyezett üzembe az 580-as hullámhosszon.

HAAKON KIRÁLY NEM HAGYJA EL AZ ORSZÁGOT

A Svenska Dagbladet tudósítóját kihallgatáson fogadta Haakon norvég király, aki nyomatékosan hangsúlyozta az újságíró előtt, hogy

Rendkívüli intézkedések Svédországban

Stockholmból jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Az utóbbi napok eseményei következtében a biztonsági intézkedéseket nagyobb mértékben fokozták, mint ahogyan azt a háború kitörésekor tették. A főváros központja felé vezető utakat katonaság zárta el. A külvárosokban lakóknak igazolások kell magukat, amikor a központi városnegyedeket elhagyják. A katonai szempontból fontos pontokat csapatok őrzik. Az autbuszforgalmat 60 százalékkal csökkentették. A búzakészleteket az állam rendelkezésére bocsátották.

A SVÉD HATÁR FELE MENETELNEK A NÉMET CSAPATOK

Amszterdamból jelentik: Jólétesült körök szerint a németek Oslótól délnyugatra az egész vasúti hálózatot elfoglalták. A németek Mosse és Sarsorgból menetelnek a svéd határ felé. A Christiansandi zónát teljesen elfoglalták. A Stavanger-öbölben levő szigeteket sorra elfoglalták a németek. Hír szerint Dél-Norvégiában 50 ezer német katona van és másik 50 ezer most indul Dániából Norvégiába. Az angol tengerészetnek a Tromsöi zónában és a Lofotok-szigeteken való partraszállása nem nyert még megerősítést.

BECSMÉRLEK A POLGÁRI FLEMEK A DÁN HADSEREGET

Kopenhágából jelentik: Stauning miniszterelnök közleményt adott ki arra vonatkozólag, hogy több dán állampolgár félreértette a dán hadsereg április 9-iki magatartását. Katonai személyiségek arról panaszkodnak — jelentette ki a miniszterelnök — hogy egyes polgárok becsmerőleg nyilatkoztak a hadseregről. Ezek a polgári személyek úgy látják azt hiszik, hogy a dán katonák nem teljesítették kötelességüket, amikor a német csapatok az ország területére léptek. Valójában semmi olyan indok nincs, amiért a dán hadseregnek szemrehányást lehetne tenni. A keddi határozatot az uralkodó és a kormány tagjai szentesítették. A megszálló csapatok a dán csapatok ellenállásába ütköztek mindaddig,

még veszély esetén sem hajlandó elhagyni a norvég földet.

BOMBAZTAK A NORVÉG KIRÁLY TARTÓZKODÁSI HELYÉT

Washingtonból jelentik: Amerika norvégiai nagyköveteinek felesége elbeszélte, hogyan távoztak el Elverumból, még mielőtt a várost a német repülőgépek szétbombázták volna. Elverumban a templomon és a kórházon kívül minden elpusztult.

Nybergund helységet, ahol a királyi család tartózkodott, a németek ugyancsak bombázták.

A királyi család és a kormány tagjai azonban még a repülőgépek támadás előtt elhagyták a várost és az erdőbe menekültek.

AZ OSLOI NORVÉG KORMÁNY A NORVÉG DIPLOMATÁKHOZ

Stockholmból jelentik: Norvég hivatalos jelentés szerint Hvosleff őrnagy, norvég hadügyminiszter lemondott és Stockholmba érkezett. Kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy mindenben aláveti magát a norvég parlament rendelkezéseinek.

Hivatalos norvég körökből jelentik, hogy Quisling táviratilag felszólította a norvég diplomáciai és konzulátusi kirendeltségeket, hogy az ő parancsainak engedelmeskedjenek, de felhívását még csak válasza sem méltatták.

amíg a dán hatóságok le nem mondták az ellenállásról.

SEMLEGES KIKÖTŐBE FUT A DÁN KERESKEDELMELI FLOTTA

Newyorkból jelentik: A dán konzul utasította azt a 705 dán hajót, amelyből a kereskedelmi flotta áll, hogy azonnal meneküljenek semleges kikötőkbe, vagy pedig maradjanak jelenlegi tartózkodási helyükön.

Jugoszlávia magatartása összhangban áll az olasz állásponttal

Senki eddig nem lépett fel követeléssel Jugoszláviával szemben

Rómából jelentik: A jugoszláv kormányhoz közelálló egyik személyiség a következő nyilatkozatot tette a Giornale D'Italia egyik munkatársának:

— Az észak-európai események nyugodtan hagyják Jugoszláviát.

Országunknak nincs attól tartania, hogy a hadviselők olyan magatartást akarjanak reánk kényszeríteni, amely ellenkezik a semlegességgel.

Ha ilyen eshetőség felmerülne, a jugoszláv kormány nem fog semmi kétséget hagyni magatartása felől. A Németországgal való politikai, gazdasági és kulturális kapcsolataink változatlanok maradnak, minthogy nem változnak meg kapcsolataink a nyugati hatalmakkal sem. Nem akarjuk magatartásunkat sem az egyik, sem a

Kérje mindenütt a hirneves

Dr. AMBRÓZI FÉLE KÜKÜLLŐMENTI FAJBOROKATI

Kapható minden jobb vendéglőben, bodegában és üzletben vagy közvetlenül dr. Ambrózi Alfréd küküllőmenti szőlőgazdasága és borpincészeténél, Medias

IZLANDOT ÉS GRÖNLANDOT NÉMET ÉRDEKTERÜLETNEK JELENTETTÉK KI

Londonból jelentik: A Havas-ügynökség közlése szerint az izlandi sajtó megerősíti azt a hírt, hogy április 10-én a német rádióállomások bejelentették, hogy Izland és Grönland a Német Birodalom érdektérületéhez tartoznak. Az izlandi közvélemény azt akarja, hogy a dán király által eddig gyakorolt jogokat az „Izlandi nemzetre” ruházzák.

Ugyancsak a Havas közli, hogy londoni diplomáciai körökben tervet tanulmányoznak, amely szerint a szövetségesek védőnétségüket Izlandra is kiterjesztenék.

Fantasztikus hírek keringenek Brüsszelben

Brüsszelből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A Belga Távirati Iroda közölte előfizetőivel, hogy

a legnagyobb tartózkodással fogadják azokat a híreket, amelyek Belgiumra vonatkozólag forgalomban vannak.

A Belga Távirati Iroda szerint a legutolsó 24 órában a legfantasztikusabb hírek kerültek forgalomba azokról az eseményekről, amelyek Belgiumban és Hollandiában megtörténtek. Ezek között szerepel az a hír is, hogy a német követ tegnap éjjel titokban elutazott Brüsszelből.

SPAAK BELGA KÜLÜGYMINISZTER TÁRGYALÁSA

Brüsszelből jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy Luxemburg külügyminisztere pénteken hosszasan tárgyalt Spaak belga külügyminiszterrel. A két külügyminiszter valószínűleg megvizsgálta az általános nemzetközi helyzetet.

ELSÜLLYEDT ANGOL TORPEDÓ-ROMBOLÓ

Londonból jelentik: A tengernagyi hivatal közölte a Gurka torpedóromboló veszteségi listáját. Eszerint április 10-én a hajót a norvég partok közelében az ellenség elsüllyesztette és ennek során öt tiszt és egy tengerész életét veszítette, kilencen hiányzanak, hárman pedig súlyosan megsérültek.

(Rador)

AZ ÖRÖK VÁROS

Írta: MEGYERY ELLA

Róma, április elején. La citta bionda: A szőke város, — így nevezte el legújabbán Rómát Mussolini... s valóban, ha az ember felmegy a Janiculusra s lenéz az antik földön modern csodákat termő Urhsra: csupa világos, aranypatinával átfutott színeket lát. A tompa fehérnek, halványsárgának, bágyadtrózsaszínűnek valami olyan hamvas összeolvadását, amely csakugyan a szőkeség napfényes csillogását idézi.

A Citta bionda szezonja örök, idegenjárás-tól, idegenforgalmi nagyüzemtől vagy turista-krizistól teljesen független, mert akik az év minden szakában megtöltik Rómát, a kis- és nagyszállodákat egyaránt, maguk az olaszok, a faszista parlament és szenátus vidéki tagjai, a hivatalosan feljött párttisztviselők, üzletemberek, fővárosukat tanulmányozó utascsoportok, diákaravánok, hogy az egyháziak állandó Rómazarándoklatairól ne is beszéljünk.

Ez a „belföldi vándorforgalom” idén — mi-alatt a Termini-pályaudvar átépítése folyik — különösen nagyarányú s szerencsésen kiegyensúlyozza az angol-amerikai vendégek hiányát, még a várost mutogató autócárok is, ahol a vezetők most annyit magyaráznak olaszul, mint-ha nem is Olaszországban járnának.

Az uccák, parkok, kávéházak, étternek olasz szótól hangosak, a templomok minden kockáján áhítatos bámulók, a Szent Lépcső előtt hosszú emberkigyó feketélik, a múzeumokban az örök nem győzik a csoportokat átengedni a korlátokon, tripoliszi, szardíniai, szicíliai utazási irodák külön autóbusszai dübörögnek, nagykalapos szerencsén szerzetesek jönnek a Borgo felől, a Szent Péter-tér oszlopsorai között érmes-szalagos zarándokok, éneklő iskolák, imádkozó apácák járnak a Vatikánt — feltűnően sok öreg pap és feltűnően sok öreg asszony az egyszerűbb néposztályokból, arcukon a megható vágygal: mielőtt meghalok, lássam még egyszer Rómát.

Pápai fogadásra huszonnégy óra alatt bejutni, mint máskor, nem, erről nem is lehet álmodni, a jövőheti kihallgatások is túl vannak jegyezve. Ő Szentégsé Anticamerában olyan a tolongás, csalódott, reménykedő, izgatott hangulat, hogy jószántadból is lemondasz az audienciáról, annyira sajnálod a pápát. Húsvét vasárnapján is majd félmillió emberre osztotta ki „urbi et orbi” áldását a San Pietro erkélyéről, bámulatos frissen a hosszú szertartás után; aki napi munkarendjét ismeri, szinte csodára gondol, amely ezt az ősz főpapot ilyen tevékenységben megtartja!

Igen, a hit csodákat teremt... vagy nem-e csoda a hetvenhétéves Carlo Zenih turini lakos, aki Turinból biciklin jött Rómába, mert nem volt útköltsége? Március tizennyolcadikán reggel indult hazulról s Húsvétvasárnapján délután ért a Szent Péter-térre, baj és baleset nélkül, egészségesen, boldogan... rögtön csatlakozott is egy zarándokcsoporthoz, úgy, hogy megmosakodni is csak a szökőkútnál ért rá...

Ez Róma és az emberek áhítata kilencszáznegyvenben.

A Villa Borghésében azalea-kiállítás: a parkteázókban — épp úgy, mint apéritif-időben a via venetói finom cukraszakokban — egy gombostűt sem lehet leejteni. A színes szalmazséké-ken szaporabeszédű olasz szépségek, — minden második szőke! — olyan különleges színű-szabású tavaszi összeállításokban, hogy el lehet hinni a mostanában teljes eréllyel megindult törekvést a külföldi modell-import ellen, az egyéni és nemzeti olasz ruhaművészet mellett.

— Tartarughe! Tartarughe!... jár-ke, ki-bál egy tarisznyás kis ember a sárga harangvirág-ernyők között és teknősbékát árul. Előt persze s nem levesnek, de szépítőszerek valót. Igen, mióta hire ment, hogy egyes mozsztárok egész teknősbéka-kolóniákat tenyésztenek a fürdőszobájukban, mert kipárolgásuk a legjobb fiatal- és bőrkonzerváló, egyre divatosabb a teknősbéka-tartás... potom tíz-tizenöt líráért olyan fényesre kefélt példányok kelnek el itt is, szemeláttára, mint egy-egy rozscipó.

És a politika? Háború? Jövő? Nem egy kirkatban rikitanak hatalmas plakátok, hogy a szent, az élet és a munka oxigénjét, Németország szállítja Itáliának — egyéb semmi.

Se nyilvánosan, se magántársaságban nem lárgyal senki semmit, a legnagyobb s a legkisebb üzemben, vendéglőben, bárban is ott függ a nyomtatott tábla, hogy itt se „alta politikáról”, se „alta stratégiáról”, — se magas politikáról, se magas hadvezetésről — nem vitatkoznak, — itt dolgoznak.

Amerika német-orosz-japán koalíciótól tart

Az Unió politikájának megváltoztatását kívánják egyes politikai körök

Newyorkból jelentik: Milyen biztosítékunk van arra, hogy egy közeli napon nem kell-e majd szembeállni a német-orosz-japán koalícióval? — írja Knox ezredes, a Chicago Daily News című lap katonai szakértője. Ezek az országok ellenségeink és birtokunkra vágyakoznak.

Elérkezett a nap, hogy a mi biztonságunkra is gondoljunk. Haditengerészetünket és légi haderőnket még jobban ki kell fejleszteni és a hadfelszerelési ipar teljesítőképességét fokozni.

Ugyanez a véleménye az Egyesült Államok

több jelentős személyiségének és az elszigetelő-dés hívei is jól látják az amerikai közvéleményben történő változást. Ludvel Denny ismert amerikai újságíró a semlegesség problémájával foglalkozik és felsorolja mindazokat az eseményeket, amelyek figyelembevételével meg kell változtatni az Egyesült Államok külpolitikáját. Azt állítja, hogy mind nagyobb mértékben szükségessé válik a szövetségesek támogatása és ezt a nézetet az európai érdekelteken kívül igen sokan Amerikában is magukévá teszik.

(Rador)

A házak adója az új pénzügyi évben

Sokezer háztulajdonost érdeklí, hogy az április elsejével kezdődött adóévben mennyire emel-ték a házak adóját. A Háztulajdonosok Egyesü-lete részéről nyert felvilágosítás szerint az adó-hivatal az első évnegyedben (április-június) még az előző évi kivetést veszi, mivel az ide-i kivetés még nem érkezett meg és a második évnegyedben (augusztus-október) kell a különbö-zetet megfizetni. Az elmúlt pénzügyi évben a házadó a tiszta jövedelem 51 százaléka volt. Ebben a pénzügyi évben ezt a 31 százalékot 39 szá-zalékre emelték fel. Az adózás tisztán látható a következő példából: Ha egy nem adómentes ház összjövedelme, a városi mellékletékek nél-kül évi 100.000 lei és húsz százalék levonható

javitásra és biztosításra, akkor marad 80.000 lei tiszta jövedelem. Ezen jövedelem után az idén az állami adó 39 százalék, vagyis 31.000 lei. Az előző évben az adó volt 51 százalék, vagyis 24 ezer 800 lei, a különbözet tehát az idén 6400 lei többlet. Ezen összeghez járul még a szuprakota, mely az idén a tavalyi szuprakota plusz 10 szá-zalék. Az új, adómentes házaknál nemzetvéde-lemre 6 százalékos állami adóemelés van idén, a tavalyihoz képest. Vagyis új házak nettó 50.000 lei bérérték után az idén 16 százalék, 75.000 lei bérérték után 20 százalék, 125.000 lei bérérték után 24 százalék és ezen felüli bérérték után 26 százalék adót fizetnek, amelyhez még a 10 szá-zalékkal felemelt szuprakota járul.

A Front tartományi tanácsának új tagjai

A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának Te-mes-tartományi tanácsának tagjaival a követe-zőket nevezték ki:

A mezőgazdasági és munka csoportba: Jo-san Iuliu, Spineantu Eugen, Campeanu Simon dr., Tiucra Patrichie dr. főesperes.

Az ipari és kereskedelmi csoportba: Man-ciu Cornel mérnök, Bornuz Stefan mérnök, a karánsebesi vagyonszövetség igazgatója, Tatu Ioan, Dobosan Ioan dr. volt főpolgármester.

Az értelmiségi csoportba: Crisan Ascaniu, Mercea Victor dr. ügyvéd, Belu Nicolae dr., Gor-da Gheorghe dr.

Ezenkívül megerősítették a következő titká-rokat állásaikban: Rafiroi Remus, a Mocsonyi-birtok igazgatója a mezőgazdasági és munka csoportban, Besa Cornel mérnök-igazgató az ipari és kereskedelmi csoportban és Iancu Ale-xandru dr. csákovai ügyvéd az értelmiségi cso-portban.

OPERA BÁL

OPERA BÁL

naponta a CAPITOL moziban

APOLLÓ moziban naponta fut

A javítóintézet

Érdekfeszítő cselekményű film. A főszerepekben: RITA JOHNSON, TOM NEAL, BER-NAND NEDELL. — Kiegészítésként: Anglia védve van: AZ ANGOL FLOTTA.

Anyám, imádkozz fiadért

*Észak felől jegesen süvít a szél,
Anyám imádkozz fiadért, ki útra kél.
(Régi tengerészdal.)*

A tenger most dalol. Vad, szilaj nótát énekel. A haragos hullámok fújják a kórust, amelybe mint halk szóló vegyül bele a víz mélyéből feltörő utolsó halálsikoly. A végtelen zöld tömeg felületét szörnyű robbanások rázzák meg és égig csapnak a hullámok, hogy azután millió apró cseppé válva hulljanak alá. Óriási acélépítmények, meg kétségbeesetten vergődő emberek merülnek el a tengerben, valahol fenn, Északon, ahol a fjordok olyan fehérén csilognak a nap arany szikrázásában.

Tengeri ütközetet szebben, művészebben nem írtak meg, mint Claude Farrère, a nagy francia író „A csata” című halhatatlan regényében. Az orosz-japán háború legmegrázóbb eseménye, a csuzimai tengeri ütközet ihlette meg Farreret „A csata” megírására és aki ezt a művet olvassa, az szinte maga is ott van a Nikko japán cirkáló fedélzetén, ahol Jorizaka márkai ill a parancsnoki páncéltoronyban és ahol Herbert Fergan angol sorhajókapitány angol hidegvérrel szemléli a szörnyű színjátékot. Az olvasó valószínűleg átéli, sőt több — látja, hogyan süllyednek el az orosz csatahajók: a Borodino, a Petropavlovszk, a Cárévics, miként fulladnak bele ezren és ezren a tengerbe. Togo és Rozsdesztvenszkij tengernagyok félelmetes párbaja eleve nedik meg ebben a könyvben olyan döbbenetes hűséggel s mégis olyan írásművészettel, melyhez hasonlóval egyetlen könyvében sem találkozunk. Itt, ebből a regényből tudhatjuk meg, hogy mit tulajdonképpen a tengeri ütközet. Claude Farrère ezért a páratlanul szép írásáért jutott be a francia Akadémia negyven halhatatlanja közé. „A csata” mint valami csodálatos művészi emlékoszlop áll a csuzimai tengerszorosban és a világirodalomban.

Harmincöt évvel ezelőtt, 1905-ben folyt le a világtörténelemnek ez az eddig ismert legnagyobb csatája. Tizenegy évvel később, 1916-ban azután Skagerrak tűszárnyalta Csuzimát. Az angol és a német haderő ütközött meg és pontosan ma sem lehet tudni, hogy hány hajó pusztult el, mennyi ember halt meg. A német hadvezetőség titkolta veszteségét, hasonlóképpen az angol is. Mindkét hivatalos jelentés megegyezett abban, hogy a saját győzelmét tüntesse fel magának és az ellenségét kicsinynek. Amennyiben hitelt lehet adni a katonai szakíróknak, a német flotta háromnegyed része víz alá merült, vagy hasznavehetetlenné vált, de az angolok is 23 hadihajót vesztek. Mindkét részen közel háromszázezer tonna hajó semmisült meg néhány óra alatt. A katonai szakírók adatai azonban többnyire megbízhatatlanok, mert úgy az angol, mint a német tengernagyok hivatalos mélysegeken hallgatottak a háborúban és a háború utáni években is. Valami különös titok nehezedik Skagerrakra és egy új Claude Farrère nem állott egyik hajó fedélzetén sem távcsővel a kezében, hogy figyelje és jegyezzen és lelkét teleszívja feledhetetlen impressziókkal. Az egyetlen szemtanú, aki beszélhetne, maga a tenger, az pedig hallgat. Őrzi a titkát, iszáppal vonja be a büszke páncélos hajóóriásokat és huszonnégy esztendőre dalol altató dalt tízezer matróznak, akikért tízezer anya imádkozott, mielőtt útrakeltek volna Észak felé, ahonnan jegesen süvít a szél.

Azt mondták, hogy a csuzimai pokoli tragédia ártatlan vízi csatapatát volt a skagerraki színjáték mellett, pedig 1905-ben modern harminc és feles ágyú dolgoztak. Vajon minek minősítsük az 1916-os angol-német tengeri ütközetet az 1940-es Északi-tengeri csata mellett. Hány csatahajó, cirkáló, torpedóromboló, tengeralattjáró és motoros órhajó süllyedt el most, hány tengerész lelte halálát a hullámsírban, mennyi kereskedelmi és csapatszállító hajó tűnt el örökre, mennyi repülőgépet szedtek le a magasból a hosszúcsővű léghárító ágyúk? Mennyit tesz ki bruttó regiszter tonnákban az a hajótér, amely néhány óra alatt elpusztult? Ki tudna ezekre a kérdésekre felelni? A tengernagyok hivatalos most is ugyanúgy nem közölnék számokat és adatokat, mint az elmúlt világháborúban, a rádió- és újságpropaganda soha nem vallja be az igazat, hanem az ellenség győzelmét kisebbíti és a sajátját nagyítja. A tenger most is hallgat. Őrzi a foglyait, a büszke csatahajókat odasodorja a skagerraki roncsokhoz, hogy növelje az óriási vízalatti flottát, a tengerészeket odafekteti a huszonnégy esztendeie pihenő ha-

lott bajtársak mellé és hangzik tovább az altató dal. A tenger dalol.

Filmzurnálok sűrűn láttunk hajókeresztelést. Nagy ünnepség ez minden állam haditengerészeténél. Az acélból ácsolt óriási tömeget lassan, méltóságteljesen csúsztatják le a vízre és rendszerint valamelyik magas közjogi méltóság felesége, király, miniszterelnök, vagy tengernagy hitvese vállalja a keresztanyai tisztet, aki eltör egy pezsgősüveget a hajó orrán, azután a zenekar eljátssza a himnuszot, néhány szép beszéd is elhangzik és a csatahajót ágyúival, gépfegyversírel, torpedóival besorozzák a létszamba. Egy-egy ilyen nagyméretű cirkáiónak az elkészítéséhez még a mai fejlett technika mellett is esztendőket kellenek. Munkások ezrei, mérnökök százai dolgoznak, milliók változnak acéllá, bronzzá, alumíniummá és más anyaggá. És évek fáradságos munkájának az eredménye, az anyaggá varázsoltt sok millió tíz pere alatt örökre eltűnik a vízben. Valamilyen óriási bomba felszakítja a páncélt, a víz betödul a résen és a büszke hajó, az emberi munka és tudás diadala szegvénnyeljesen, csúfosan meghal. Acél és ember tétetetlen a vízzel szemben, az elem legyőzi az erőt. Balga bölcsök pedig csodálkozva kérdezik önmaguktól és a hozzájuk hasonló áldott álmodozóktól: miért ez a pusztítás és rombolás? Mi

Csak a **GRAND HOTEL**

LAFAYETTE-ben lakjon Bucurestiben
Központi tekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos
Calea Victoriei No. 11. - Telefon 3-34-10

célja és értelme van építeni hajókat, hogy azután elsüllyesszék őket? Mi értéke van a munkának és tudásnak, ha az a rendeltetése, hogy a tenger fenekén pihenjen az idők végtelenségéig? Ki tudna erre felelni. Ebben a tébolyodott korban, ahol a szellemet megcsúfolják, ahol az életnek semmi célja nincsen már és amikor az Embert keresztire feszítik, lehet beszélni értelemről, észről és igazságról?

Csuzima... Skagerrak... És újra Skagerrak... Három emlékezetes név a huszadik század történetében. Három borzalmas fekete titok, amelyre soha nem derül világosság. Csak a tenger dalol. És tízezer anya várja haza Északról soha vissza nem térő fiát...

Károly Sándor

Az időjárás nagyon kedvezőtlen a tavaszi munkálatok szempontjából

Óriási bevetett területek víz alatt állanak

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy az időjárás rendkívül kedvezőtlen a tavaszi munkálatok elvégzése szempontjából. A felázott földeken a szántás egyelőre lehetetlen. Corvuluimegyében és a dunareai (du-

nai) síkságon óriási kiterjedésű bevetett területek vannak víz alatt. Ha az időjárás megengedi, akkor is csak április második felében kezhető meg a tavaszi munkálatokat. A Dunára (Duna) és a Siret vize Brailamegyében is kiöntött és nagy károkat okozott.

Grosz Jenőt, a Cagero-botrány főszereplőjét kiutasították Franciaországból

Az egykori bucurestii hírhedt vállalkozó Franciaországban is üzletet akart kötni

Az annakidején nagy szenzációt keltő, ugynevezett „Cagero”-botrány főhőse, Grosz Jenő bucurestii nagyvállalkozó, egy esztendei jogerős büntetésének kitöltése után nem sokáig maradt Bucurestiben. 1939. tavaszán, minden ingóságát és ingatlanát pénzé és a nyilvánosság teljes mellőzésével elhagyta a román fővárost.

Grosz Jenővel együtt hagyták el a fővárost Zelinger Aladár, Davidovits Zoltán és Grosz Jenő neje is.

Senki sem tudta hová, merre vitt az útjuk háromnak, akiknek nevét valamikor — nem is oly régen — minden jelentősebb export-import üzleti kapcsolatban sűrűn lehetett hallani. Bucuresti üzleti kávéházainak asztalainál.

Csak jóval később, ősszel jött felőlük az első hír — Párisból, ahol mind a hárman új hazát teremteni reméltek. Megtudtuk, hogy Grosz Jenő gyarmatári import vállalatot alapított, amelynek kereteiben óhajta Bucurestiben szerzett tapasztalatait Franciaországban hasznosítani. Zelinger Aladár viszont kis birtokot vásárolt magának Páris környékén, amelynek jövedelme busásan kárpótolta a Bucurestiben hagyott „Bazaltin” utépitő vállalat vezérigazgatói állásáért.

Azonban Franciaországban hét hónap óta háboru van, amelynek kimenetele évszázadokra dönthet sorsáról. Ötmillió francia férfi áll őrt a Rajna mellett és a Maginot vonal betonfedezékében, míg a francia nép a front mögött erejét és munkáját megtízszerezve dolgozik, hogy előteremtse azt a 300 milliárd frankot, amennyibe Franciaországnak egy évi hadviselése kerül. Nem lehet csodálkozni tehát azon, hogy a francia kormány különös gonddal ügyel arra, hogy

gazdag idegenek ne huzzanak hasznát a háboruból

Párisban, mialatt a franciák milliói a világtörténelem legnagyobb háborújával néznek farkasszemet. És így történt, hogy Párisból és Franciaország vidéki városaiából tízezerszámra utasították ki a kelet-európai országokból oda bevándorolt idegeneket. Akik beálltak a francia hadseregbe, azok pereme maradhettek és a háboru után francia állampolgárok lesznek. A három bucurestii erre nem volt kapható és ezért menniük kellett. Zelinger Aladár és Davidovits Zoltán pár nap előtt hazatértek Romániába, Grosz Jenő Portugáliába vándorolt.

CORS J moziban ma
Első rész:
A HÁROM TESTŐR
A főszerepben
JOHN WAYNE

1. rész: 1. A tüzes gyűrű. 2. Mindenki egyért, egy mindenkiért.
3. A kémek királya. 4. A sivatag kalózái. 5. Lázadók támadása.
6. A halál Marathonja

Vasárnap 11 órakor 17 lei: **A HALHATATLAN KERINGŐ**

Finnc hajó magyar rádióosztályának drámai beszámolója a tengeri háboru borzalmairól

Most, amikor a tengeri háború teljes erővel dühög, nem lesz érdektelen Bánhegyi Károly magyar rádióosztály elbeszélése, hogy milyen mostanában a hajósok élete. Bánhegyi a Sally nevű 4300 tonnás finn kereskedelmi hajón teljesített hosszú ideig szolgálatot és alaposan ismeri az Északi-tengert. A rádióosztály rövid számszerűsítésére érkezett és az öt felkereső újságíróknak sok olyant mondott el, ami újszerűnek hat és ismeretlen a közép-európai szárazföldi ember előtt. Bánhegyi Károly érdekes mondanivalóit budapesti tudósítónk révén itt közöljük:

— Mi a rádiós feladata most a háborúban?
— Van egy közmondás, hallgatni arany, a rádiós részére most hallgatni, grémint: Mióta kitört a háború, elnémult a Sally rádiója és legfeljebb csak repülőátadást, vagy tengeralattjáró támadást adtam le. Az S. O. S. leadási formája is megváltozott. Megrövidült.

Egészen más jelet adunk, ha úszó aknával találkozunk, ha tengeralattjáró bukkan fel és egészen mást ha repülő közelítnek.

A szolgálati idő napi nyolc óra hivatalosan, de ha viharos a tenger, vagy valami veszély ígérkezik, mindig a rádió mellett kell tartózkodnom és hallgatni, hallgatni. Néha érdekes is ez. Bár legritkább esetben érti meg az ember a hajók csevegését, mert a szavak egészen mást jelentenek, vagy értelmetlen rejtjelekkel dolgoznak.

— Meséljen valamit az Északi-tengerről.

— Az Északi-tenger most a borzalmak tenger. Hajónk mindig convoyban utazott, tehát meghatározott útvonalon és jórészen bekötözött szemmel. Mégis rengeteget láttunk. Sokszor szegélyezték égő vagy süllyedő hajók utunkat, gyakran találkoztunk tengeralattjáróval, úszó aknával és nem ment kihaságszámba a repülőátadás sem.

— A convoy-rendszerrel sok véleményem van, mégis mi a gyakorlati haszna és mi a hátránya?

— A convoy gyakorlati haszna az önmegnyugtató. Mindent megtettünk, hogy megóvjuk a hajót. Hátránya annál több van. Rengeteget kell várni, míg az ugyanabban a convoyban utazók összegyűlnek, egyik-másik hajó hetekig késik, míg megérkeznek a kísérő hadihajók és a repülőgépek. A másik legnagyobb hátránya, hogy a 3-4 napos utat 8-10 napig tartanak.

A convoyban utazó hajókat ugyanúgy megtorpedózzák, ugyanúgy megtámadják a repülő, mint az egyedül utazókat.

— Melyik most a tengeri háború legfélelmetesebb fegyvere?

— A tengeralattjáró. Mert, ha megtorpedózza a hajót, a hajó szinte kettétörök és nincs idő a menekülésre. Még arra sem, hogy mentőcsónakot bocsássunk le. Hogy mégis legalkalmasabb a pusztító életünket megmentsük, most új alkalmazással szerelték fel a hajókat. Az első fedélzetre nagy tutajszerű, korrólattal ellátott alkotmányt erősítenek, amelynek a víz színén maradását üres benzines hordók biztosítják. Ha azután torpedóövés éri a hajót, vagy annyira hullámok a tenger, hogy nem lehet vízre bocsátani a mentőcsónakot, csak elvágjuk a köteleket, beugrunk ebbe a névtelen tutajszerű alkotmányba, élelmiszert és vizet és a legfontosabb műszereket megmentve, máris vízen vagyunk.

— Hogyan védekeznek a tengeralattjáró ellen?

— A convoy kísérő hadihajói jóval előbb észreveszik a tengeralattjárót, mint mi és azonnal figyelmeztetnek minket zászlójelekkel: vigyázat, tengeralattjáró. A tengeralattjáró pedig valahol, ahol nem látjuk, meglapul a víz alatt és minden pillanatban várjuk a torpedót. Aztán

egyszerre szörnyű remegésbe kezd a víz, mintha szörnyű mélységben pokoli erővel kavarná valaki, összeverődnek a mozgó tárgyak és táncolnak a műszerek.

A kísérő hadihajó vízalatti bombái robbannak ilyenkor. Bombák ejtenek a tengerbe, hogy a nagy robbanás összetörje a tengeralattjáró műszereit és a felszínre kényszerítse. A convoy közben halad előre, mintha mi sem történt volna. Csak a víz meg-megismétlődő remegése mutatja, hogy a hadihajók harcban állanak körülöttünk és a felettünk keringő repülőgépek keresik a tengeralattjárót.

— Sokszor előfordul, hogy a tengeralattjáró megszőkik és más oldalról felülről, torpedózza meg a convoy valamelyik hajóját. A hajó valósággal

kettétörök a torpedóalattól és azonnal elmerül. Egy ilyen tengeralattjáró támadás alkalmával egy norvég hajó tört ketté és csak hat ember menekült meg egy hajóroncsba kapaszkodva. Később talált rájuk a convoy, de akkor már teljesen ki voltak merülve, alig lehetett őket megmenteni az életnek.

— Az úszóaknákkal hogyan áll a dolog?

— Először legnagyobb elenségünk az úszóakna volt. Sohasem tudtuk, mikor találkozunk vele, mikor hangzik fel az egyik, vagy másik oldalán az óriási robbanás. Később rájöttünk, hogy nem olyan veszedelem az úszóakna, mert ki lehet kerülni, jó időben látni is lehet és ha a hajóba ütközik is, nem süllyed el azonnal a hajó, van idő a menekülésre. Rájöttünk arra is, hogy

puskával is lehet vadászni aknára egy-egy jól irányított puskagolyó felrobbantja őket.

Igy aztán kitűnő szórakozás volt az aknavadászat. Körbe-körbe jártunk az akna körül addig, míg sikerült egy golyóval felrobbantani.

— Ha közelben parti őrség volt, természetesen őket értesítettük, mert ágyúval mégis csak könnyebben el lehet intézni az úszó aknákat. Szeptemberben, októberben még gyakran fogtam figyelmeztetést: vigyázat, itt és itt úszóakna. Később rájöttünk arra, hogy a repülő könnyen megállapíthatják a hajók útját, ha a hajó jelzi az úszóakna helyét. Utunkon sokszor találkoztunk aknára vadászó halászosokkal, mert az aknavadász ma sokkal jövedelmezőbb mesterség, mint a halászás, hiszen egy aknáért 200 frankot fizetnek a franciák.

— Repülővel gyakran találkoztok?

— Az Északi-tenger ma a repülő szabad vadászterülete, így gyakran érik repülőátadások a hajókat. A kereskedelmi hajók közül csak az angolok és a franciák vannak felszerelve ágyúkkal, a többi hajó alig tud védekezni. A convoyt kísérő hadihajók tűz alá veszik a repülőgépeket, de ez nem zavarja a pilótákat abban, hogy lecsapjanak a kiszemelt hajóra és elárasszák gépfegyvergolyókkal. A repülő mindig a parancsnoki hidat támadja, mert a kapitány elvesztése a hajó megsemmisülésével egyenlő a szemükben.

Most érkeztek

női divat
ruhavásznak,
női-, férfi- és gyermek
pellerinek, trench-
coatok, új színes
lennabroszok,
damasztgarnitúrák
csipkeszövetek,
új divat-fonalak,

CENTRALA LÂNEI S. A. R.

PALATUL WEISZ

A tengerészek repülőátadásakor lehúzódnak a hajófenékre és csak a kapitány, az őrtiszt és a rádiós marad a helyén.

A legtöbb hajó a repülő jöttére cikk-cakkban kiválik a convoyból és menekül. Ezeknek a megkeresése a legnagyobb nehézség a convoyt kísérő hadihajók részére. És mi is csak akkor nyugszunk meg, mikor a rádióban felhangzik a kísérő hadihajó beszéde: Olvassátok Testvéreim Szent Lukács evangéliumát ott, ahol az elveszett bárányról van szó.

— A repülőgépek bombákkal is elárasszák a hajókat, de én hét hónap alatt csak egyszer láttam, hogy a mellettünk haladó hajót eltalálták a bombák. A hajó nem süllyedt el, de alaposan megrongálódott.

— Vissza megy az Északi-tengerre?

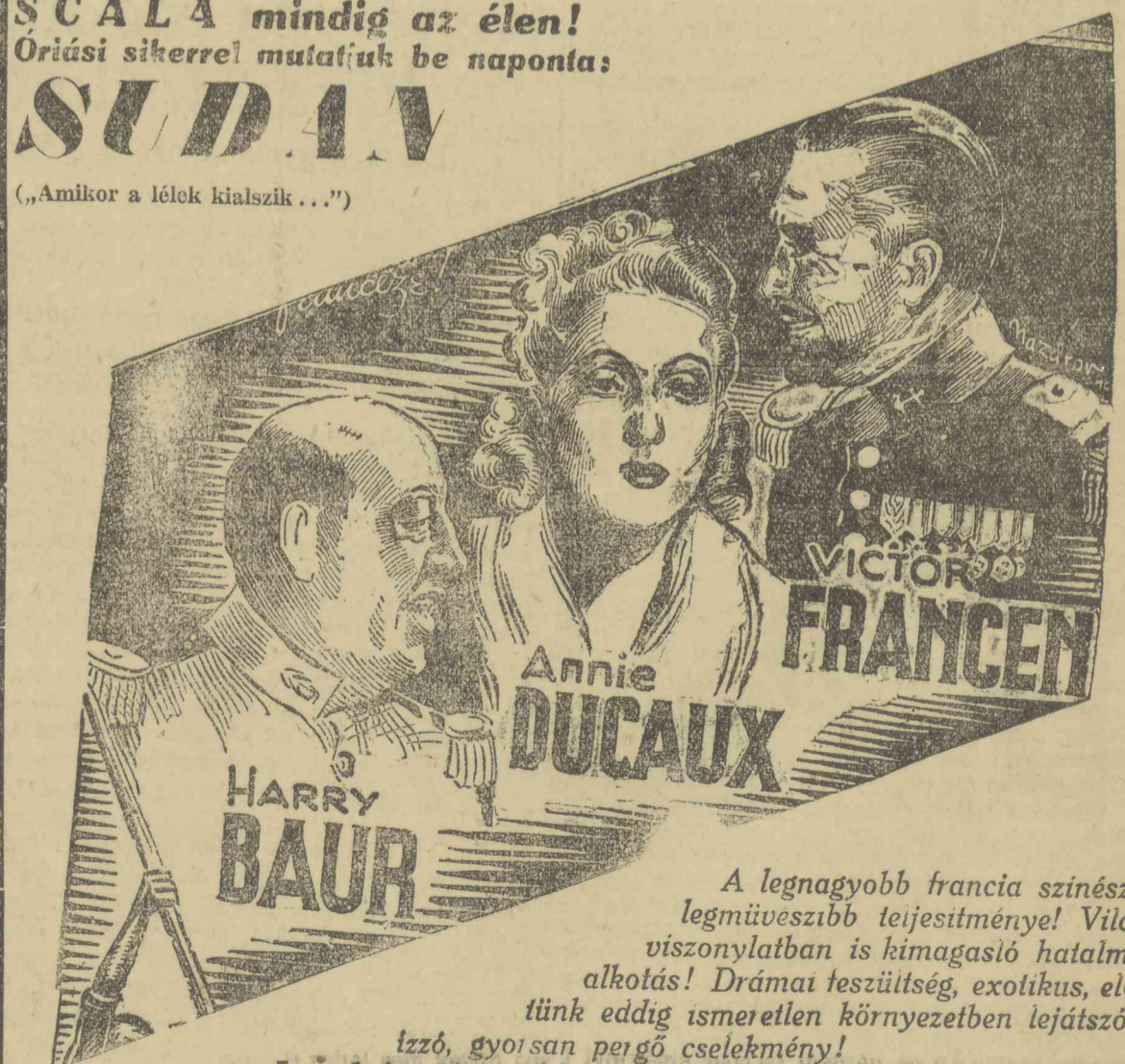
— Még nem tudom biztosan, de mert szeretem a hajósok életét és azt, ha valami érdekes, valószínűleg visszamegyek.

ifj. Bakos Akos

SCALA mindig az élen!
Óriási sikerrel mutatjuk be naponta:

SUDAN

(„Amikor a lélek kiálszik...”)

A legnagyobb francia színészek legműveszebb teljesítménye! Világvizonylatban is kimagasló hatalmas alkotás! Drámai feszültség, exotikus, előtűnik eddig ismeretlen környezetben lejátszódó

izzó, gyorsan pergő cselekmény!
Angol és német hirdető

HÉTRŐL-HÉTRE

Kávéházi élet száz év előtt

Mit töltek a kávéházban? — ezen a címen írt egyszer szellemes szatírárt Karinthy Frigyes, a néhai kitűnő író. A budapesti kávéházi óslakó furcsa fajtáját vázolta igen mulatságosan benne. Sokat szórakozott ezen az íráson akkoriban a közönség. Most azonban egy könyv került a kezünkbe, amely azt bizonyítja, hogy egyáltalában nem újkeletű Magyarországon a kávéház. látogatás szenvedélye. Már több, mint száz évvel ezelőtt is szerettek a magyarok elüldögelni a fekete mellett naphosszat, s mulatásban sem szorultak oktatásra, ha kedvük szottyant, hogy kirugják a kávéház falát. Ennek a könyvnek írója, az akkori Karinthy, egy külföldről Magyarországra szakadt festő, aki maga is jeles hely lehetett, mert nemcsak szellemesen, hanem igen nagy tárgyi felelősséggel is számolt be az akkori idők szórakozásairól és mulatságairól. Miután a történelmi munkák nemigen szoktak beszámolni az ilyen dolgokról, nem lesz talán érdektelen az olvasó számára megismerni ezeket a feljegyzéseket, annál is inkább, mert a száz év előtti kávéházi életre és egyéb szórakozásokra vonatkozólag annyira gyérek a korbéli adatok, hogy az említett festőnek adatai valóságos kútforrás jellegével bírnak. Lássuk tehát, mit mesél a hajdani kávéházi hisztórikus?

A kávéházat Magyarországon nagyon szeretik — írja Ellrich August Die Ungarn wie sie sind című és Berlinben 1831. ben megjelent munkájában. Pesten és a nagy városokban sok kávéház van, de ha még több volna, akkor sem volna elég. Nyugalmazott tisztek és hivatalnokok, akik kicsiny nyugdíjukból másutt alig tudnának tengődni, Magyarországon ütik fel a sátorfájukat, ahol elég jól megélhetnek, sőt esetleg egy, vagy több pohárt bort is leélbilithetnek a torkukon, ha jókedvük kerekedik. Ezek az urak, akiknek nincs más dolguk, csak az, hogy a nyugbérüket elköltsék, főleg a kávéházban táboroznak. Nyáron csak ritkán hiányoznak, télen ellenben reggeltől éjfélig ott ülnek a kávéházban. Hűségben méltók hozzájuk a jurátusok, diákok, játékosok, szerencselovagok és mindenrendű másfajta törzsvendégek. De nem is utolsó dolog ám, nyáron itt hűsölni, télen pedig itt melegedni. Mert a magyar kávéházak eleganciájuk és remek berendezésük révén messzi túlszárnyalják a külföld hasonló intézményeit. Rendszerint négy-öt billiárd is található bennük, márványosak a falaik és csillogó tükrök ékesítik azokat. Kávészkanna, cukordoboz, kanál, mind a legfinomabb ezüstből való, hatalmas kiszolgáló sereg lesi a vendégek parancsait.

Ezek után ugyebár érthető, hogy a földi édenkert e késői mási reggeltől északig zsúfolva vannak? Minden billiárd körül hatos gyűrűben tolonganak a bámulnokok. De érdemes is itt nézdegélni, mert a nemes billiárdjáték virtuozai csillogtatják művészetüket, s nagy öszszegekben történnek fogadások is. Vásárolhatsz is mindent, amit szemed mekkíván, mert fürge házalók kínálják áruikat. Majd megjelennek csodaszép hárfás lányok is, akik bűbajos szerelmi dalokat énekelnek, sőt csepűragók is, hogy mutatványaikkal szórakoztassák a kávéház népét. Szőnyegterítéket a földre, majd bőrancú koponyegüket ledobva, máris trikóban állanak ottan. Hol kígyóemberek, hol tűznyelők, hol bűvészek, hol akrobaták ezek a furcsa ügyességű művészek, bőven hull sapkájukba a kis pénz. A nagy pénz, az igazi forró lelkesedés azonban nem az ő számukra van fenntartva. Az elismerés örökzöld babérjai a cigányzenét illetik meg. Elmondhatjuk, hogy joggal.

A magyarok muzsikája oly eredeti, hogy semilyen más zenével nem hasonlítható össze. Hallottam cigányokat, akiket magyar Paganininek neveznek. Paganini volna való Magyarországnak és Magyarországon Paganininek. Nem hiába említtem ezt az ördögös herédust. Mert ő ugyan az egész világot meghódította, de micsoda zenei láthatár nyílnék meg az ő komor zsenijének, ha megismerné a magyar muzsikát, amely oly csodálatos átalakulást idéz elő azokban, akik hallgatják. Már a herédú első hangjainál — mindig egy mélységesen szomorú adatszö — felragvognak a szemek, megelevenednek az arcok. Majd ahogy mindjobban áttűzesedik a zene, csupa mosoly már az egész terem, vidáman pengenek a sarkantyúk, hetykén pödrik baizukat az ifiak. Ebben a pillanatban akár a

végítélet harsonái szólalhatnának meg, nem akadna egyetlen magyar sem, hogy jelentkezzék. Se vége, se hossza nincs a dárídonak, egy percig sem pihenhetnek a nyirettyűsök, mert rögtön száz torokból hangzik a biztatás: — tovább, húzd rá, húzd rá! De van is becsületük a cigányoknak. Csak ezüst és arany hull a tányérjukra. A bandavezér bundáján pedig annyi az arany-sűjtás, hogy bátran a nép királyának lehet nevezni egy-egy ilyen hírneves primást.

Ott is találisz a kávéházban és vendéglőben mindenkit, aki valaki és számít. Mert a magyarok ugyan nagyon szeretik az otthonukat, de ha már egyszer elmennek hazulról, nem szeretnek sétálni, céltalanul ödöngeni. Csakhamar kikötnek valahol, ahol terített asztal köszönti őket, teli tálak és teli palackok öntik tartalmukat bőségesen. Ezt szereti a magyar és nem a külsőséges pompát. Jó étel, jó ital, jó zene, ez a legfőbb mulatságuk. Nem kell nekik ékszer, divat, cifra ruha, s otthon is jól szolgál az a derek öreg bútor, amit még a dédapától örökölték. De ha már mulatságról van szó, meséljük el azt is, hogyan szórakozik a nép, mi a szegények legfőbb kedvtelése a gazdag, nagyvárosban? Ők a krajcáros komédiát látogatják, amely nevével onnan nyerte, hogy egy krajcár a belépési díj. Három órator délután kezdődnek itt az előadások és eltartanak egészen éjfélig. Vig, szomorú és énekes rövid darabok követik egymást rendre ebben a nagy fahodályban, amelynek külső erkélyén a szünetekben állandóan ott áll a Paprika Jancsi, a Kasperl. Szegény Paprika Jancsinak nem irigyelendő a dolga. Folyton énekel, játszik, táncol, a felvonásközökben pedig bohóc ruhájában az erkélyről invitálja a közönséget, miközben számtalan korsó sört megiszik. Szólhatnak még a fekete redoute-ról. De erről nem sokat mesélhetek, mert ami ott történik, azt nemigen lehet elmesélni. Igen csúny hírvé hely; csak azok a verekedések csúnyábbak, amelyek minden hajnalban szoktak ott lezajlani. Az írói lelkiismeretesség kedvéért azonban egyszer magam is ott voltam és elárulhatom, nagyon örülök, hogy bevett fej nélkül tudtam elszabadulni.

Igy számol be a kávéházi életéről és egyéb szórakozó helyekről a hajdani élet krónikása. Azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha megegyszer megszólatatjuk, annál is inkább, mert a tizenkilencedik századeleji Banatról (Bánságról), sőt Timisoaráról (Temesvarról) is sok mindent tud elmondani ezt a nyílt szemű festő.

(Flaneur)

Rejtélyes módon eltűnt palesztinai kivándorlók hat millió leie

Egyre nagyobbra dagad a fővárosban leleplezett kivándorlási botrány

Bucurestiből jelentik: Röviden már beszámoltunk arról a szélhámosaságról, amelyet néhány fővárosi egyén követett el kivándorolni készülő zsidók kárára. A tettesek

több millió leit szedtek össze, majd eltűntek

és eddig mindössze egyet sikerült közülük kézrekeríteni, a jelentős pénzüsszeget azonban nem találják.

A szélhámosság százötven, Románián keresztül utazó zsidó kivándorló pénzüvel történt. Az új hazát keresők az egyik feketetengeri kikötőből akartak tovább indulni egy hajón, amelynek érkezését a közeli napokra várták. Úti céljuk egyelőre az egyik angol kézen lévő sziget volt. Az ügy intézésére egy Klein Lázár nevű egyén kapott megbízást, aki már régebben kivándorlási ügyekkel foglalkozik. Klein az emigránsoktól útiköltségre hat millió leit szedett össze, majd pedig alkalmas személyt keresett arra, hogy ezt a pénzt Párisba, az ottani angol konzulátusra küldje. A kivándorlók ügyének intézője egy napon összetalálkozott Grosz Izidor nevű ismerősével, aki közölte, hogy Schwartz Max nevű barátja és ennek felesége a francia fővárosba utaznak és ezek elvállalnák a hat millió leit továbbítását. Ebben meg is állapodtak, majd az indulás napján, március 20-án, a bankjegyeket két bőröndbe csomagolták és Grosz Izidor megjelent azokkal a pályaudvaron, hogy Schwartzéknak átadja. Miközben a házaspár várakozott,

két férfi lépett hozzá és detektíveknek adva ki magukat,

felszólították a megrémült embert, hogy kövesse őket a rendőrprefekturára. Ugyanakkor mindkét bőröndöt elvették tőle és mialatt úgy tettek, mintha bérgepkocsi után néznének, hirtelen eltűntek. Időközben megjelentek a pályaudvaron Schwartzék is, akik a történet miatt elhalasztották utazásukat, majd pedig Grosz Izidorral együtt felkeresték Kleint, akinek elmondták a történeteket.

Az esetről Klein Lázár jelentést tett a rendőrségen, amely rövid kutatás után a pénzzel telt bőröndöket Schwartzék pincéjében elásva, állítólag megtalálta. Az események azonban nem fejeződnek itt be. Miközben a nyomozás folyt, egy Vidér Róza nevű szatmári nő közölte az ifjovi ügyészséggel, hogy a hat millió lei az ő tulajdonát képezi. Kihallgatása során azonban kiderült, hogy a bejelentést csupán Klein Lázár többszöri kérésére tette. Jelenleg az a helyzet, hogy az

az ügy valamennyi szereplője, beleértve a feljelentő Kleint is, eltűnt.

Hosszas kutatás után csupán Schwartzot sikerült kézrekeríteni, míg a többiek ma is ismeretlen helyen tartózkodnak. Érdekes, hogy bár a hat millió leit a pincében elásva állítólag megtalálták, az esettel foglalkozó vizsgálóbíró a jelentős összegek jelenlétéről mitsem tud.

Elveszett nyugalom

(L. J.) Napoleon elbai száműzetéséből megszökött, kikerülte az angol fregattokat és Fréjus-nél partra szállott. Csakhamar előkerült ennek a Côte D'Azur-i békés környéknek bírójára, akinél elképedtebb embert a világtörténelem nem ismert, amikor szembe került a trónjától megfosztott, száműzött császárral. Abban a pillanatban a frejus-i bírón nyugodott a világ sorsa. Ő rajta múlt, hogy az izgalmas száz naptól Európa nem tudott megszabadulni.

Ezen a héten békés polgárok éltek Flensburgban, Kopenhágában, Bergenben, Trondheimben, Osloban és Warwickban. Megszokott életüket folytatták, gazdálkodtak, halásztak, foglalatostkodtak békés munkájukkal. Kedden hajnalban egyikük, aki először látta meg a bevonuló német csapatokat, szörnyűt kiáltott és otthagya csapat-papot, futott, rohant a bíróhoz, határőrökhöz, harangokhoz. Villanó pillanatok érlelték meg a hirtelen elhatározást. Békés emberek vállán nyugodott a tennivaló és az egyéni lélekben fogant meg az ellenállás, vagy feladás gondolata. A külpolitikai vonalvezetés táviró és szikratáviró szervezete sem volt elég villámgyors, hogy elébe vágjon a németek villámgyors katonai műveleteinek. A frejus-i bíró emléke alighanem elhalványul, ha ugyan a történelem feljegyzi annak a dán, vagy norvég embernek a nevét, aki a falu határában elsőnek pillantotta meg a német csapatokat. Egy pillanatra, úgylátszik kicsúszott a döntés az illetékesek kezéből, az emberek magukra maradtak és akarva, nem akarva a világ sorsába kellett beleavatkozniok.

A döntő csata most folyik. Eredményét még senki sem tudja, következményeit lemérni nem lehet. Am mindannyian úgy vagyunk most szerzte a világon, mint az egyszerű szántó-vető ember jégverés idején, amely robajjal közeledik és a környék egyik magasabb pontjáról már látható átvonulása. A paraszt ilyenkor imádkozik, a falu harangozója felszalad a toronyba, megszólaltatja a harangokat, hogy a veszedelem jaját felhallassa a viharfelhők fölé, a Magasságoshoz. Az imádság egyszerű, emberi és miután emberi, egyúttal önző. Add Uram Teremtőm, hogy a vihar elvonuljon másfelé! Nemde, valamennyien parasztok vagyunk most mindannyian, civilizált emberek, felvértézve a kultúra minden vívmányával? Nem fohászodunk valamennyien azért, hogy csak tombolná ki magát a vihar ott, ahol kerekedett és erre mifelénk még a csücskéje se érjen el! Ősi ösztönök érvényesülnek lelkiünkben, nemtörődömökké, vadakká válunk, önzökké és frázissá válnak a fogalmak, amelyeket az emberi együttérzésről építettünk magunknak.

Nagyon mélyre zuhant a biztonság légsúlymérője Európában. Mi, errevaló emberek, ártatlanoknak érezzük magunkat, bárányoknak, amikor hatalmas ordások ivóltanak. Vizeinket mégis minduntalan megzavarják. Helvzetünkben a naív gyermekmese hasonlósága kínálkozik. Magunknak is megvannak a kínos és nehéz életkérdéseink, szerényen eltörpülnek ezek a fergeteg veszélyének közeledtére. Közéletünk vitorlát bevontuk, nehogy a vihar beléjük kapaszkodjon, magánéletünket, amennyire csak lehetséges volt, feladtuk. Idegeinkre ránehezedik a légnyomás s lessük, hogy a jégverés megindul-e fejtünk felett és mekkora jégcsenek koppannak a tetőkön, galambtoásnyiak, vagy még nagyobbak?

Vajon akad-e Európában illetékes és hatóságos ténylező, aki megérti, hogy az egyszerű ember belefáradt a szenzációkba. Az egyszerű ember élni akar és ha lehet, megélni. Megérti a helyzetet és készséggel tesz engedményeket mindannak rovására, amit életnek nevezünk, mert a helyzet úgy követeli. Mégis az élet folytatására mindenki kényszerül, az életben nincs megállás, a természet váltakozó rendje szabályozza az ütemet. Az időt kikapcsolni nem lehet akkor sem, ha veszendőbe mennek a fiata'ság legszebb hónapjai (Isten ments évekre számítani!) és felborul az öregség nyugalma. Az élet követeléseket támaszt az egvénnel szemben, amelyekkel szemben nincs fellebbezés, amelyeket túrni és teljesíteni kell. Ezeknek paránva mellett eltörpülnek az események óriási méretei.

Bármennyire idegsorvasztó a feszültség, amelyben élünk, bármilyen súlyos és meglepő fordulatok híre érkezik el hozzánk, rohón kell ezeket felfalni és gyorsan megemészteni. A parasztnak vetni kell, az ügyvédnek a tárgyalóterembe kell sietnie, az orvosnak betegéhez, az iparosnak szerszámaihoz, a kereskedőnek polcai mellé. A nyugati és északi viszály, az élet megnehezülése, honvodalmasabbá teszi amúgy sem egyszerű életünket és még vadabb hajszába zavar a néz után. Minthogy az egyéni kezdeményezés és befolyás egyre csökken, az emberek sorsában,

Kávéházak, éttermek, háztartások, internátusok, orvosok, szanatóriumok, autó- és kerékpárosok, fényképezők, stb.

FIGYELEM!

Folyó év április 15-25-ig
ingylen krómozunk

egy kisebb próbatárgyat. Ezen próba meg fogja Önt győzni a krómozás előnyeiről:
TARTÓS, ROZSDAMENTES és SZÉP.

framex

R. T. TIMISOARA I., Bul.
Reg. Ferdinand 1. Telefon: 36-50.

Porcellán, kristály, háztartási cikkek, csillárok, rádió, villamossági tárgyak

Győződjön meg legolcsóbb árainkról!

Tekintse meg
KROM kirakatun-
kat!

Fényes keretek között nyílt meg a milánói vásár román csarnoka

Milánóból jelentik: Pénteken délben a milánói központi pályaudvarra érkezett a Simplon-expresszel Giurescu Constantin propagandaügyi miniszter, hogy résztvegyen a nemzetközi mintavásár román kiállítási csarnokának felavatási ünnepélyén. A pályaudvaron a városi hatóságok vezetői, a mintavásár több vezetője, Bossy római román követ, Soneri, a román kiállítási csarnok igazgatója és még számosan várták. Puricelli szenátor a kiállítás vezetőségének nevében üdvözölte Giurescu minisztert. A kiállítási csarnokban Bianchini szenátor, a vásár elnöke, Raffaele Caldini alelnök és Busuioceanu professor fogadták. Giurescu másfél órán keresztül tekintette meg az olasz és külföldi kiállítási csarnokokat és hosszabb ideig tartózkodott a román csarnokban, ahol megelégedésének adott kifejezést és szerencsét kívánt a román kiállítási csarnok megszervezőinek.

Délután fél 2 órakor Bianchini szenátor és felesége dezsónét adtak, amelyen számos előkelőség vett részt. Bianchini szenátor megköszönte a vásár vezetőségének nevében Románia részvételét, mire Giurescu válaszában hangsúlyozta Romániának azt az óhaját, hogy mindenkor jelen lehessen Olaszország minden művészeti és civilizációs megnyilvánulásán. Pénteken délután fél 5 órakor történt meg a román kiállítási csarnok hivatalos felavatása, amelyen a bergamoi herceg is résztvett. Megjelenésekor a román és az olasz királyi himnuszokat, utána pedig a Giovinezzát játszotta a zenekar. A bergamoi herceg Giurescu miniszter kíséretében megtekintette a román csarnok kiállítási tárgyait, eltávozásakor pedig kifejezte legnagyobb megelégedését Giurescu miniszternek és a román rendezőségnek, azután pedig nevét beírta az aranykönyvbe.

Anglia háborús humora

A Daily Mirror című londoni lapban jelent meg ez a kép Hát velünk mi lesz? címmel. Az angol munkaügyi miniszter a következő kijelentést tette: Októbertől kezdve minden ötven munkanélküli közül egy nyert elhelyezést.

egyre több a megoldhatatlan feladat. Ami kis idő a nyugalomnak, vagy szórakozásnak kijut, abban aggodalmas és csüggedő érzések uralkodnak. A jókedv elnémul, a fényűzés megtorpan. Még tehetős és jól kereső emberek is a bizonytalan hoinap hatása alatt állanak!

Elsősorban emberek vagyunk, gyarló, önző emberek. Süketek maradunk a harcizajra, a végső döntő győzelem dübörgő követelözésére. El-
lemben felfigyelünk a nyugalom, a békés mun-

kalkodási lehetőség csendjére. Nem akarunk belekerülni a világtörténelem évkönyveibe, nem vágyódunk a frejus-i bíró, vagy a flensburgi dán paraszt halhatatlanságára, aki az első összecsapás hevében felkoncoltak. Dolgozni és élni akarunk Európában, európai módon akkor is, ha ez a vén, magát kitombolt földrész oly borzalmas kitorésekre ragadtatja magát, mintha egy frissen megnyílt vulkán lenne a dilluviális korszakban!

Előfizetők figyelmébe!

Amikor az általános drágulásra való tekintettel, amely a lapellátás költségeit is tetemesen emelte, mindenfelé emeltek az árakat, a Déli Hírlap híj maradt régi hagyományaihoz és továbbra is a régi áron adja előfizetőinek az ujságot. Azt az ujságot, mely közel két évtized óta hűséges barátja volt minden olvasójának és az akar és fog maradni a jövőben is. Nem emeljük sem az előfizetési, sem a példányonkinti árat, azonban kénytelenek vagyunk azt a tíz lelei havi kézbesítési díjat, melyet kivételes és különös méltánylást érdemlő esetekben egyes előfizetők helyett magunk fizettünk meg az inkasszóval járó kiadásokkal együtt, május hó elsejétől kezdve minden előfizetőnknek hozzászámítani az előfizetési díjhoz. Ennek megfelelően május hó elsejétől kezdve az előfizetési díj magánosoknak a kézbesítési költséggel együtt havonta 80 lelei lesz, negyed évre 230 lelei, fél évre 450 és egész évre, előre fizetve, 900 lelei. A nyugdíjasok továbbra is megkapják a kedvezményt, úgy, hogy havonta a kézbesítéssel együtt 70, negyed évre 210, fél évre 400 és egész évre, előre fizetve, 800 lelei az előfizetési díj. Meggyőződésünk, hogy ez a kényszerű elhatározásunk megértésre talál olvasóink körében, ha figyelemmel vannak különösen arra, hogy lapársaink csaknem kivétel nélkül már régebben lényegesen magasabb előfizetési díjakat állapítottak meg. Tovább haladunk eddigi utunkon, melyet számunkra járhatóvá olvasóink bizalma tesz.

Új találmány!

Figyelem!

Ujdonság!

A Hargitta-féle lemosható mosékos szappanok kaphatók minden jobb drogériában és gyógyszerárban

(—) Demenescu helytartósági kabinetigazgató gyászja. Súlyos és pótolhatatlan veszteség érte Demenescu Ion királyi helytartósági kabinetigazgatót. Édesapja, Demenescu Pavel gazdálkodó a jugoszláviai Uzdin községben hetvennyolc esztendő korában meghalt. Gyászolják: két fia, Demenescu Ion és Demenescu Ilie, leánya, Demenescu Anca férjhez Petróvici, valamint széleskörű rokonság. A haláleset alkalmából a rokonszenves Demenescu Ion kabinetigazgatónak számosan fejezték ki részvétüket.

(—) Betegpénztári könyvecskék kicserélése. A lejárt betegpénztári könyvecskéket április tizenötödikéig be kell cserélni. Mindazok az iparosok és kereskedők, akik ötnél több alkalmazottal dolgoznak, valamint a házimesterrel rendelkező háztulajdonosok és mindazok, akiknek cselédjük van, aki után betegpénztári illetéket fizetnek, kötelesek a könyvecskéket kicserélni. Minden könyvecskéért huszonöt, minden hozzáfűzött járulékiért húsz leit kell fizetni. A járulékiakat a tulajdonosnak előzetesen alá kell írnia.

(—) A bruttónyereség meghatározása. Az új pénzügyi törvényekkel kapcsolatban a kereskedők és ipari vállalatok április 20-ig nyilatkozatot tartoznak tenni az 1939. évi bruttónyereségről, valamint az előző három évi átlagos bruttónyereségről. Tautu Vasile pénzügyi kerületi felügyelő ezzel kapcsolatosan tett nyilatkozata szerint bruttónyereség alatt az elért forgalmi szám, valamint az eladott áru beszerzési ára közötti különbség értendő. A forgalmi szám alatt viszont a bevétel végösszege értendő, amely az eladásból készpénz, vagy hitelezés címén előállott. Kereskedőknél a bruttónyereséget úgy számítják ki, hogy az inkasszó forgalmi számából az eladott áru beszerzési árát levonják. A kerületi felügyelő nyilatkozatából kiviláglik az is, hogy az új adó csak az eladott áru árára vonatkozik, nem pedig az el nem adott leltár esetleges áremelésére is. Tautu felügyelő egyébként mindenkinek készséggel ad felvilágosítást az új pénzügyi törvény intézkedéseivel kapcsolatban.

(—) A Teatrul Comedia vendéggátéka városunkban. Taifun, Lengyel Menyhért világsikert aratott színjátékát játssza el hétfőn, április 15-én a temesvári városi színházban a bucarestii Teatrul Comedia (víg-színház) együttese. A címszerepet Vraca G., a filmről ismert nagy művész alakítja, de a többi szerepet is olyan kiváló színészek játsszák, mint Bulfinsky és Cocea Dina. A társulat magával hozza a pazar fővárosi díszleteit. Az előadás, amely iránt a magyar közönség körében is nagy érdeklődés mutatkozik, pontosan este félkilenc órakor kezdődik.

(—) A rejtelmes Tinus. Furcsa szemüveges úr tűnik fel hol itt, hol ott. Utitársait tubákkal kínálgatja, mire azok elalszanak. Mikorra felébrednek a pápaszemes úr eltűnt, de vele együtt eltűnik a pénzülk is. Hosszú évek múltán sikerül csak elfogni s akkor derül ki, hogy az ismeretlen Tinus nevű ember a könyvgyűjtés bolondja, s csak azért követte el gaztetteit, hogy 60.000 kötetnyi könyvtárat gyűjtson. Erről a mániákus könyvmolyról számol be a Tolnai Világlapja legújabb száma.

(—) Tíz éves a Gyöngyösbokréta. Erről közöl rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. Színházi beszámoló, riportok, színes cikkek, érdekes kulisszámögötti pletykákon kívül rengeteg szebbnél szebb kép, magyar írók elbeszélései, keresztretjéty, humor, szépségápolás, divat, gazdag filmrovat és tökéletes képes heti rádióműsor teszik páratlanul a legolcsóbb színházi képes hetilapot.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötötték házasságot: Lazarica Ion hírlapíró és Ssodean Irina, Gheorghe Ilie városi rendőr és Lazar Ecaterina, Bogdanescu Stefan szabó és Bratoi Maria, Grui Moise földműves és Carpinisan Ana, Ciublea Ion mészáros és Sipos Vilma, Weixelbaum Viktor villanyszerelő és Rácz Irén, Wagner Miklós munkás és Sult Borbála, Mehle Péter cipész és Flizer Mária.

(—) Clonca Aurelia, a nemzetközileg ismert kiváló román zongoraművész nő április 16-án, kedden este hangversenyt ad a temesvári városi színházban a Crai Nou karagyesület rendezésében. A hangverseny műsorán Beethoven, Bach, Scarlati, Chopin, Dragoi és Liszt-művek szerepelnek. A hadfelszerelési alap javára rendezendő művészi hangverseny jegyei 20—100 lelei árban a színházi pénztárnál kaphatók.

(—) A belvárosi katolikus új egyháztanács választása — mint már jelentettük, ma vasárnap megy végbe az egyházközségi közgyűlés után. Délelőtt 11—1 óra között és délután 4—5 óra között lesz a választás. Negyven tanács tag választására kerül a sor és a választás vezetője Rieger Lajos lesz, választási bizottsági tagok Gámentzy István és Keller Péter, jegyzőkönyvvezető Waschek Ferenc kántor.

(—) Halálozások. Meghaltak: Velsovs János hatvanöt éves napszámos, Csehly Emilia született Kuchta ötvenhét éves, Aron Fanny született Kohn hetvennégy éves, Ulenco Nichifor huszonkét éves földműves, Jeszenovics Pál hetvennégy éves közműves.

(—) Ebzárlat Lugojon. Lugoson az utóbbi időben igen elszaporodott az ebmarások száma. A városi állatorvosi hivatal ennek következtében kilencven napi szigorú ebzárlatot rendelt el. Ezen idő alatt kutyát csak szájköszörrel el látva és pórázon lehet az utcára vinni.

VILAGHIRU

hanglemezek és gramofon képviselője

anton hangszerház

Braun TIMISOARA I., Str. Eugen de Savoya 10. Telefon: 41-09

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Schell Siegfried, Niculescu Gheorghe, Kohl Sándor József.

(—) Költözködik a rendőrség. A rendőrség elhelyezésére szolgáló jelenlegi épület már rég szűknek bizonyult és ezért időszerű a rendőrközpont és hivatalainak megfelelőbb helyen való elhelyezése. A rendőrség a város központjában fekvő elegendő helyiséggel bíró épületet keres bérbe és az érdekelt tulajdonosoktól írásbeli ajánlatokat kér. Amennyiben célszerű épületet ajánlanak, a rendőrség azt már májustól kezdve hajlandó bérbe venni.

(—) Egyházközségi közgyűlés. A harmadik kerületi római katolikus egyházközség tanácsa április 29-én délelőtt tizenegy órakor tartja közgyűlését a Kiefer-teremben.

(—) Elmaradt sportkirándulás útjátéka. Öt esztendő előtt a Hajduk sportegylet Jugoszláviába kirándulást tervezett, amely azonban közbejött körülmények között elmaradt. A kirándulásra jelentkezők közül hatvanketten feljelentést tettek Pavlovics Velimir, a kirándulás rendezője ellen, mert az a befizetett részvételi díjakat nem térítette vissza teljes egészében, hanem a felmerült költségekre levonásokat eszközölt. Az ügyet a törvényszék a múlt héten tárgyalta és tegnap ítéletet ítélt. Pavlovics Velimirt felmentették és a hatvankét panaszos keresetét elutasították.

Felhívás a cukorrépatermelőkhöz és a gyárnak községi megbizottaihoz

A Freidorfi Cukorgyár ezúton is értesíti a cukorrépatermelőket, hogy a nemzetgazdasági miniszter közbenjárása a nagyvezérkarnál eredménnyel járt és a cukorrépatermelőket, valamint a termelők lovait és kocsijait a koncentráció alól mentesítik.

Ezért felhívjuk a községi megbizottainkat, hogy haladéktalanul készítsenek két kimutatást, amelyeket a községi jegyzővel és bíróval láttamoztassanak.

Az egyik kimutatásban legyen: 1. A termelő vezeték és keresztnéve. 2. Rangfokozat a hadseregben (gradul in armata). 3. Kontingens. 4. Az ezred melynek kötelékében tartozik.

A másik kimutatásban: 1. A termelő lótulajdonos neve. 2. Melyik ezrednél és hány darab lóva és kocsija van koncentrálna.

Kérjük megbizottainkat fentieket dobozó útján is kihirdetni.

Miután ezen kimutatásokat legkésőbb április 17-ig a nagyvezérkarnál elő kell terjeszteni, kérjük megbizottainkat, hogy ezeket legkésőbb április 16-án délig kezelnék juttatni szíveskedjenek.

Freidorfi Cukorgyár.

2% bélyegleróváshoz

blokk, napi és havi kimutatás kapható

kimutatás kapható

MORAVETZ

papírkereskedésében

(—) Gyászír. Weber Ervinné született Grünbaum Margot hosszas és fájdalmas szenvedés után Bucurestiben meghalt. Leánya volt Grünbaum Raoul temesvári textilkereskedőnek, majd férjhez ment Weber Ervin szállítási vállalati főnökhöz, akivel nemrég a fővárosba költözött. Halálát gyászolja férje, gyermekei, édesanyja, özvegy Grünbaum Raoul-né, nővére, valamint nagy rokonság. Temetése ma megy végbe Bucurestiben.

(—) Egyetemi hallgatók szintársulata. Az Egyetemisták Frontját csupán néhány hónappal ezelőtti létesítették és már is tapasztalható az a kedvező változás, amely a tanulóifjúság gondolkodásában és viselkedésében állt be. Kolozsváron az egyetem filozófiai és nyelvészeti kara, Rusu Liviú tanár vezetése alatt szintársulatot létesített és előadták Caragiale „Az elveszett levél” című darabját, amely egy meginduló előadássorozat bevezetése volt. Magáról a darabról nem is kell írunk, az minden várakozáson felül sikerült, mást kell azonban ezúttal hangsúlyoznunk. Arról van szó ugyanis, hogy rámutasunk a nagy érdeklődésre, amely az ifjúság részéről a színművészet iránt tapasztalható. A színház megerősítette a diákok együttérzését és a baráti szellemet nemcsak az ifjúság körében, hanem közöttük és a tanárok között is kimélyítette. A diákok frontnak azonban nem csupán ennyi tulajdonítható.

(—) Az Auschnitt-per táblai tárgyalása. Bucurestiből jelentik: Szombaton tovább folytatták Auschnitt Max nagyiparos ügyének tárgyalását. A Tábla Dumitrescu Adrian mérnököt, a Resica-művek igazgatótanácsának tagját hallgatta ki. Az elnök a feltett kérdésekre azokra a tárgyalásokra igyekezett fényt deríteni, amelyeket Auschnitt Max lemondása után a Resica-műveket folytatott. A tanu az elnök kérdéseire részletes felvilágosítással szolgált.

(—) Magyarországon bevezetik a zsír- és cukorjegyet. Budapestről jelentik: A magyar kormány elhatározta, hogy bevezeti a zsír- és cukor jegy rendszert. Az európai konfliktus nemcsak a háborús államoknál, hanem a legtöbb semleges is szükségessé tette a racionálisabb gazdálkodás bevezetését, miután a hadviselőknél a termelés csökkent és a szükségletek fokozódtak. Ennek következtében volt szükség az intézkedés elrendelésére.

(—) Cáfoltják Teleki magyar miniszterelnök belgrádi utazását. Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda közli: Több külföldi lap helyt adott annak a hírnök, hogy Teleki Pál gróf miniszterelnök a közeljövőben Belgrádba utazik. Illetékes helyen felhatalmazták a Magyar Távirati Irodát annak közlésére, hogy ez a hír alaptalan.

(—) Washingtonba utazik a kanadai miniszterelnök. Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti, hogy Mackenzie King kanadai miniszterelnök pénteken délután Virginiába utazott szabadságidejére. Innen az Egyesült Államokba utazik, ahol felkeresi Roosevelt elnököt és Hull külügyi államtitkárt.

= HIREK =

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhöz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

TELEFON:

28—10 és este 10 óra után: 28—15

Boldog szeretnék lenni semmi más...

Greta Garbo sikere a filmen és boldogtalansága az életben

Pöstyénből írják: A pöstyéni Grand Hotel Royal otórai teadédutánján kényelmes fotójök ölében, asztalok körül, bel- és külföldi vendégek foglalnak helyet. Az egyik asztalnál megjelenik Margot Alfwen, a híres svéd filmsztár. Eddig még minden alkalommal sikerült kitérnie kérdéseink elől azzal a megokolással, hogy kizárólag pihenni jött Pöstyénbe.

Am ez az „interjú-alany” különösen érdekelt minket. Eltekintve, hogy ő maga is elragadó teremtés, a kivételesen bájos arcot és mélytűzű lélek szemeket selymes aranyhaj övezi, jól tudjuk, hogy a

legjobb barátja az „isteni” Garbonak, aki ugyancsak Svédországból került Sam Goldwinhoz.

Látjuk, amint ideges, finom ujjjaival a zene ütését dobolja a fehérre terített, virágokkal díszített asztalon. Ezt a pillanatot megragadtuk, bízva abban, hogy ezúttal már nem kaphatunk kosarat.

— Legyen olyan jó, feledje el egész rövid időre, csak néhány percre, hogy Pöstyénben van. Gondolja, hogy Hollywoodban az Imperial-Hallban kerik fel erre, ahol szerződészegéssel egyenlő, ha elutasít újságembert.

— Megadom magam a sorsomnak — mondja hamiskás mosollyal.

Igen, svéd vagyok. Az édesapám Hugo Alfwen zeneszerző, akinek kompozíciói messze Svédország határain túl is ismeretessé váltak. Szerencsés filmarcot alapozta meg a karrieremet. Már 1930-ban kerültem a filmhez, azóta vagyok Hollywoodban, Paramountéknál. Viszont alig van esztendő, hogy hosszabb-rövidebb időre vissza ne térjek Európába. Pöstyénben mindig az izületeimet fűrésztöttem egészségesre. Errefelé kevésbé ismerhetik a filmjeimet, hiszen velem csak az angol és svéd verziókat forgatják. Legjelentékenyebb főszerepeim: Diadalmas szerelem, A kis feleség, Út az éjszakában, Egymillió dollár, A szív hatalma, stb.

Greta a legjobb és legőszintébb barátom. Mindketten svédek vagyunk és így talán könnyebben érthető ez a belső vonzalom, amely bennünket egymáshoz fűz.

Gretának az életben a legnagyobb sikerei, de egyben a legnagyobb csalódásai is voltak. Ragyogó sikerek a hivatásában, keserves balsors a magánéletben.

Talán ennek az asszonynak a hallatlanul erős intenzitású intellektualitására vezethető vissza, hogy eddig az élet nem tudott neki kielégülést szerezni.

— Közvetlenül elutazásom előtt voltam még vele együtt. Garbo, aki már hosszabb ideje nem állott a felvevőkészülék előtt, a leghatározottabban kijelentette, hogy pályafutását végérvényesen befejezettnek tekinti. Greta értett hozzá, hogy milliós jövedelmének legnagyobb részét átmentse minden gazdasági krízisen és igazán nincs szüksége rá, hogy dolgozzék. Legragyogóbb korszakában hagyta ott a filmet.

— Szép, fiatal, gazdag és híres vagyok — mondotta nekem, — négy olyan tulajdonság, amelyekkel kell, hogy boldogságomat kicsikarjam. Nagyon szerény lettem. Csak holdog asszony szeretnék már lenni, semmi más... talán megérdemeltem ennyit az élettől.

A zene utolsó akkordjai hangzanak el. Búcsúzóskor még megtudjuk, hogy a nagy svéd filmművész pöstyéni kúráját már befejezte és Olaszországon át visszatér Hollywoodba.

A Sibylla karja megreme...

Határokat világának ki sem szabott.
A Mindenség birodalma terjed ki ott,
Ahol ő él és elmereng,
Hol a hajnal tisztán dereng
S az alkonyat bíborkapu, amelyen át
Ő nap-nap után csodát lát...
Évezredek végtelenbe-ömlő folyama,
A régi mult, a tegnap s ma
Ott hömpölyög előtte és ő látja,
Mint lebben fel a rejtett titkok fátyla...

All a Sibylla. De egyszer karja megremeget
Körötte zúgnak, tombolnak a zord, vad szelek,
Tüzes paripákon fekete lovasok száguldanak, ügetnek,

A világ négy táján égő csóvát vetnek.
Kunyhókat, birodalmakat gyujtanak fel,
Játszadoznak kioltott emberlétektől.
Zsendülő réteken vágtatnak át,
Virághimbókat tipornak össze,
Hogy ne maradjon szilpompájuk meg, mint hid,
Mely a földet az éggel összekösse...

S ezt látva... a Sibylla feljajdul:
„Hát hiába minden?!... a mult... a jelen?!
Nem épül jövő... a hullahegyeken...!
Nem nyílik fel többé az a sir,
Melyre titkos kéz jeleket ír:
„Meghalt az emberiség lelke,
Amikor Hitét... Istenét...
Önellkében többé föl nem lelte...!”
Felsír a Sibylla: „Elhagynom helyemet...!
Ily süllyedő hajót menteni
nem lehet...! Nem lehet...!
Hol a botor tömeg még táncot jár...
Habár... lélekharangja kondul már...!”

De hallga' csak! Léptek. Százan? Százerek...?
Valahova indulnak... Valamit keresnek ezek...!
Vágyruhájukat szaggatják, tépik,
Ah, megcsalta őket a tévhit...!
Hitték, hogy lehet Isten nélkül élni,
Hitték, nem kell Isten kezétől félni.
De jaj, a lerombolt lélekoltár helyett
Nem kaptak, nem, más menhelyet...
Földönfutó és hontalan.
Kinek szívében csak „úr” van...!

A Sibylla szeme távolba lát...
Ő meghallja milliók sóhaját.
S ő sulyos időkből erőre kap:
„Mostan acélozzad meg karodat!
Mert ez a legnagyobb hivatás:
Erősnek lenni... míg remeg más...
S amikor legnagyobb a sötétség
Világosságot szórni szerteszt...!”

A Sibylla arca már ragyog, hevül,
Maga sem tudja, hogy hogyan kerül
a tömeg közé, melyet mindig is elkerül...?!
A sorok közül miért válik ki
S jár prófétaként a sötét éjben
Az utat-keresők ezreihez szólva,
Hogy ezután már senki se féljen!
Mert a csillagfény ma is ragyog, vezet,
Ha Isten után sir, sikolt a lelke...!

Ma is zeng az angyalok éneke:
„Béle nektek, béke...!”
Ó, mert ez kell... megnyugvás, béke...!
De a millió ember el nem érte!
Sokrates, Plato, Photin,
csak filozófiát adtak...
De akik Bethlehem felé utban vannak,
az örök boldogság tornácahoz érnek,
Hol felgyullad lelkükben pillanatra
a „halhatatlan élet” öntudata...
S ettől fogva a Tigris, az Eufrates habja, —
Mint a napkeleti bölcseseket nyugodni nem hagyja
őket sem, mert azt sutfogja szüntelen:
„Egész életed... ily utrakelés legyen...!”

Évezredek víziók fátyolával takarva a lelkünk...
Boldog az az óra, melyben utra keltünk,
Mint a „pásztorok”, mint a „napkeleti bölcsék”,
Kiket a csillag fénye vezetett,
Mert... az Örökkévalóság... s Isten-keresésén

Éltünknek igazabb célja nem lehet...!

CSERNY RÓZSI.

— Albánia megünnepelte az Olaszországgal való egyesülést. Tiranából jelenti a Rador: Az Olaszországgal való egyesülés első évfordulóját egész Albániában megünnepelelték és ennek során az albán nép kinutatta hűségét Olaszország iránt. A városok házait olasz és albán lobogók díszítették, mindenütt katonai parádét és egyházi ünnepeket tartottak.

Ma már az lehet világrírő, ami rendkívüli

tulajdonságokkal bir. Ilyen rendkívüli tulajdonságokkal van a természetből megáldva az a három zseniális tudós által Amerikában felfedezett, csodás hatású gyógynövény, amelynek kivonatából a „GASTRO-D.” készül.

Tudományos alapon bebizonyították, hogy a „GASTRO-D.” gyógyszerben olyan, eddig még ismeretlen gyógyanyagok vannak, amelyek a degenerálódásra hajlamos szervezetet annyira kedvezően befolyásolják, hogy az organizmus ismét teljesíteni képes a normális életműködést. Ez a magyarázata annak, hogy a „GASTRO-D.” kezeléssel olyan nagyszámú krónikus (15—20 év óta szenvedő) gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbeteg tökéletesen meggyógyult. Számptalan hálálkodó köszönőlevél érkezik be naponta a meggyógyult betegektől.

A „GASTRO-D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Autóbaleset érte Horthy Miklós kormányzó kabinetirodájának főnökét. Budapestről jelentik: Tegnap délelben gépkocsi baleset érte Uray István titkos tanácsost, Horthy Miklós kormányzó kabinetirodájának főnökét, aki Suppán Kornél gazdasági főtanácsos személygépkocsiján a Gellérthegy alatt haladt. Eközben egy teherautó belerohant a személygépkocsiba, amelyet a gyalogjáróra tolt föl. Az összetűzés következtében Uray István zúzódásokat szenvedett és elvesztette eszméletét, de megsebesült Suppán és a sofőr is. Urayt a sebészeti klinikán, Suppánt pedig lakásán ápolják. (Rador.)

— Letartóztatták az indiai mozgalom főtitkárát. Bombayből jelentik: A „Hundi Wishun Kamath” (Egész India előre) nevű mozgalom főtitkárát az India védelméről szóló törvény alapján tegnap letartóztatták. (Rador.)

Szörme, téliruhák

nyári megőrzésre molykár ellen jótállás mellett

B O T Z szücs

TIMISOARA (TEMESVÁR),
I. Str. Regele Ferdinand I. szám
Löffler-palota (sarkon túl)

— Mindenütt örömet keltett Sulyok István püspökké választása. Oradeáról (Nagyváradról) jelentik: Ismeretes, hogy királyi rendeletű törvény alapján elismert oradeai (nagyvárad) református egyházkerület legutóbb megtartott választásán 206 szavazattal Sulyok Istvánt választotta püspökké. Az egyházkerületi közgyűlésen Csernák Béla jelentette be hivatalosan az eseményt, amelyet a közgyűlés nagy örömmel vett tudomásul. Elhatározták, hogy a püspökválasztás eredményét eljuttatják tudomásulvétel végett a vallásügyi minisztériumhoz, kérve, hogy kedvező ajánlással jóváhagyás és püspöki eskü letétele végett az uralkodó elé terjesszék fel. A közgyűlés megtárgyalta a költségvetés tervezetét, majd megválasztották a tisztviselők kinevezését felülvizsgáló bizottságot. A gyűlés Thury Kálmán főgondnok zárószavaival fejeződött be.

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy divatszalonomat

Eugen de Savoya-uca 11. szám, Vasile Alexandru-uca sarok alá helyeztem át Szalonomban készítem a legszebb és legdivatosabb kosztümöket, kabátokat, női és gyermekruhákat a legkényesebb igényeknek és ízlésnek megfelelően. A nagyérdemű hölgyközönség további támogatását kéri KRACHTUSZ női szabó, Eugen de Savoya-uca 11. szám, II. emelet.

(—) Magántisztviselők közgyűlése. A temesi magántisztviselők céha ma, vasárnap, április 14-én délelőtt tíz órakor tartja rendes közgyűlését a cég helyiségében, I. kerület, Eminescu uca 5 szám (Scherter-ház). A közgyűlésre a vezetőség meghívta úgy a helybeli, mint a vidéki tagokat. Targyalásra kerül a cég 1939 évi működéséről szóló jelentés, a zárszámadások, a felmentvény megadása és az igazgató-tanács kiegészítése. Amennyiben a közgyűlés ma nem határozatképes, úgy azt holnap, hétfőn délelőtt ugyanabban az időben tartják meg a megjelent tagok számára való tekintet nélkül.

Két pont között leghosszabb ut a diplomácia

Visszatért Metternich diplomáciájának kora. Nagy események előtt.

Sokáig azt hitte az európai közvélemény, hogy a titkos diplomácia virágkora a huszadik század első évtizede volt. 1918 után hosszú esztendőig visszhangzott minden nemzetközi fórum ennek a módszernek bírálatától s alig volt a korszak történetében felelős államférfi, aki hitet ne tett volna, az ügyek nyílt, őszinte, mindenki által látható és áttekinthető intézése mellett. A korszak politikai irodalma lassan-lassan kezdte komolyan venni, fejlődésnek tekinteni ezt a felfogást és nagyon sokan voltak, akik a század negyedik évtizedének, a sokszor magyarázott, még többször bírált harmincas éveknek rótták fel a régi eljárásához való visszatérést.

AZ UJJAÉLEDT TALLEYRAND

Akár indokolt volt ez a kesernyés bírálat, akár nem, napjaink története szinte óránként újabb bizonyítékokat termel abban a tekintetben, hogy a titkosság és titokzatosság soha nem sejtett konjunkturáját éli.

Mínél több titkos okmány kerül nyilvánosságra és minél több vita, sőt cáfolat követi ezeket az egyébként legtöbbször hivatalos jellegű közléseket, annál tisztábban áll minden gondolkodó európai polgár előtt az a tény, hogy a felszínen látható események majdnem kivétel nélkül csak a mélyben meghúzódó távolabbi szándékok leplezésére szolgálnak és a talleyrandi értelemben vett közlések, nyilatkozatok, megállapítások, jegyzékek, szerződések, aránylag nagy része tényleg nem szolgál más célt, mint hogy bizonyos események bekövetkezése idején vitanyagot juttasson a nemzetközi jogászoknak.

UJSÁGPAPIRRAL NEM LEHET BETÖMNI A VULKÁN KRATERÉT

Néhány hét óta teljes tájékozatlanság és tanácstalanság érzésével kellene szemlélni az eseményeket, ha minden elfogulatlan és tárgyilagosságra törekvő ember előtt nem állnának tisztán bizonyos nemzetközi politika háborús megtevésekre szánt híradásai. Mégis tudni kell és tudomásul kell venni, hogy a világszerte tapasztalható néha látszólag összefüggéstelen, sőt rendszertelen mozgás mögött még mindig ugyanazok az erők működnek, melyek a konfliktust az elmúlt esztendőkhöz képest egyre jobban kiélezték s végül kirobbanásához juttatták.

A szokatlan formájú, eszközeiben újszerű, eseménytelenségében meglepő háborús hónapok semmit sem változtattak azon a tényen, hogy

Európában két kiegyenlíthetetlen hatalmi szemlélet került egymással szembe

s ezek között éppen az ötödik évtized küszöbén döntésig kellett érni az antagonizmusnak. Amikor tehát jószándékú és idealista hajlamu vezetőférfiak ugyancsak jószándékú, de rendkívüli gyakorlati érzékkel rendelkező más politikusokkal együtt arra tettek kísérletet, hogy újat állítsanak az ellentétek áradásának, olyan feladatra vállalkoztak, amelynek reménytelenségét maguk is előre látták és amely arányaiban úgy állt szemben a történelemmel, mintha valaki ujságpapírral akarná betömni a vulkán kráterét.

Az utóbbi napokban az elcsendesedett reményeket bizonyos feszült várakozás váltotta fel. Minden ilyen periódusnak jellemsajátossága a kombinációk, hírek és cáfolatok gyors váltakozása. Maga a tény, hogy egyedül a hétfői napon öt-hat világjelentőségű híradás és ezek nyomában ugyanannyi hivatalos vagy félhivatalos cáfolat járta körül a villám sárnyán a földgolyót, tisztán mutatja, hogy az általaános várakozás elérkezett utolsó szakaszába. Minden multbeli tanulság arra vall, hogy a világ közvéleménye telítve van feszültséggel. Az ilyen lélektani helyzetet jól lehet hasznosítani, de nem lehet a végzetenségig fenntartani.

Különösen pedig akkor nem, amikor a szembenálló felek közül legalább az egyik oldalon a közvélemény nyomása egészen szemmel látható befolyást gyakorol a felelős politikusokra s ugyanakkor éppen ez az oldal igyekszik minden rendelkezésére álló eszközzel fenntartani presztizsét a konfliktuson kívül álló, de számra döntő jelentőségű tengerentúli nagyhatalom, Amerika közvéleménye előtt.

AZ IDEGHÁBORU ÚJ FEJEZETE

Azt, hogy a hadviselő felek nem közlik a nagy nyilvánossággal szándékaikat, mindenütt természetesnek lehet tekinteni. Az sem rendkívüli tünemény, hogy a háborús propaganda eszközei sorában olyan jelentések is helyet találnak, amelyeknek igazságról már maga a fölrepijtó hírforrás sincs meggyőződve. Mostanában hozzá kell szokni és a jövőben számítani kell rá, hogy a nemzetközi politika szerszá-

mai között ez a módszer, a titkos diplomácia világának egyik tipikus kinövése nagy, sőt egyre nagyobb szerepet fog játszani.

Ugyanakkor nem szabad szem elől téveszteni azt a nagyon kézenfekvő feltevést sem, hogy a híresztelések terjesztése és a valóságnak megfelelő közlések cáfolata tulajdonképpen alig tekinthető egyébnek, mint az idegháború egyik fejezetének s ezt az idegháborút mindkét fél legfőbb vezetősége annál fontosabbnak tartja, minél kevesebb tényleges eseményről számolhat be.

Mindezeknek megfontolása után közel fekszik az a megállapítás, hogy míg Németország az Oroszországgal való gazdasági együttműködés hangsúlyo-

zott hírei mellett, a brenneri találkozó diplomáciai kiaknázásával egyidőben, egészen messzemenő, Ázsiára és Amerikára átnyúló szándékokat sejtet, London felől

három világrész blokádjának kombinációját rö-pítették fel

és míg egyik rendszeren jól informált forrás Moszkvához való közeledésről számol be, a másik, ugyancsak jól informált hely úgy látja, hogy Páris és a Szovjet között romlott a viszony.

Mindez természetesen nem változtat azon a tényen, hogy komoly jelentőségű események küszöbén állunk. Az angol félhivatalos tiltakozik az ellen, hogy Chamberlain beszédétől szencziókat várjon a világ, ámde a londoni külügyminisztérium lapja a példátlan arányú blokád menetrendtervezetét közli, ugyanakkor pedig a háttérben nem is egy olyan politikai tárgyalás folyik, amelynek eredménye sok mindent megváltoztathat.

Mintha csak napjaink ismét igazolni akarnák Metternich mondását, mely szerint két pont között leghosszabb út a diplomácia.

SPORTESEMÉNYEK

A sportversenyek a háború ellenére sem szünetelnek

A döntés végleges: az ezer sebből vérző Finnország nem rendezheti meg az olimpiát. Négy év múlva lesz csak ismét olimpia!...

Előbb Japán, majd Finnország képzelhette magát házigazdának, hogy a háború — a békés olimpiák legnagyobb ellensége miatt — egyik se rendezhesse meg. Ki tudja, hogy 1944-ben is Finnország látja-e majd vendégül a világ sportolóját. Hiszen Németországnak kerekén 20 évig kellett várnia, amíg megrendezhette az 1916-ban elmaradt olimpiát.

A sport a háború miatt, ha csökkent nemzetközi tevékenységgel is, de nem szünetel. A nagy sportnemzetek bizonyosan gondoskodnak „olimpia-pótlék” versenyekről.

Az Egyesült Államok a bajnokságokkal fog vigasztalódni. Valószínűleg több neves atlétát hívnak meg.

Anglia és Franciaország a tervek szerint

megrendezik a szövetséges válogatott atlétikai viadalát.

Németország több országok közötti versenyről tárgyal. Olaszország, Magyarország és a Balkán-államok jönnek szóba. A Klagenfurt—Brassó (Brassó) mérkőzés revánja Brasovban lesz valószínűleg.

Magyarország Olaszországgal, Németországgal, Jugoszláviával állapodott meg nemzetközi mérkőzésre.

Olaszország eddig Görögországot és Magyarországot kötötte le.

Törökországot a Balkán Játékokat rendezik meg.

Ime tehát: a háború ellenére sem szünetel az idén a nemzetközi atlétikai tevékenység, bár sok állam versenyzői — harctéren, mint ellenségek állanak egymással szemközt.

Bucurestiben rendezik meg Románia vívóbajnokságait

Bucurestiből jelentik: Románia országos vívóbajnokságait május 18—19-ik napjaira tűzte ki a vívósövetség. A versenyek Bucurestiben lesznek.

Május 18-án délelőtt a férfisenior, este a női törvívás kezdődik meg, míg 19-ikén a kardvívást bonyolítják le délelőtt 9 órai kezdettel.

Nevezési díj 100 lei egy és 150 lei két fegyvernemre. Azok az egyesületek, melyek tagsági díjakkal hátralekban vannak, nem vehetnek részt a bajnokságban. Az egyesületeknek sürgősen be kell jelenteni a résztvevni szándékozók nevét két jegyzéken (egyik az északi kerülethez, másik a szövetséghez küldendő), hogy ezek alapján az „Ország Őre” megadhassa a 75 százalékos utazási kedvezményt.

A vasárnapi sportprogram

Városunkban ma, vasárnap, délután két órakor Temesvár ifjúsági válogatott csapata az Electrica-pályán Nagyvárad ifjúsági válogatott együttesével játszik. Ugyancsak az Electrica-pályán délután félöt órai kezdettel játszik az Electrica és a lugosi Vulturii csapatai B. ligabajnoki mérkőzésüket. A kerületi bajnokságban délután félöt órai kezdettel a Kadima a Fratelia ellen játszik az RGMT-pályán. Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Banatul-pályán a CAMT barátságos mérkőzést játszik a Banatul csapatával.

A Chinezul-ILSA együttese ma Petrozsényben mérkőzik a Jiul csapatával a bajnoki pontokért.

A Ripensia meghívást kapott Szófiába. A Ripensia vezetősége levelet kapott Szófiából, amelyben a volt bajnokot két mérkőzésre meghívták a bolgár fővárosba. Hír szerint a Ripensia csak abban az esetben fogadja el a meghívást, ha harmadik mérkőzést is biztosítanak számára.

Sporthírek minden felől

Lemondott a munténiai atlétikai liga vezetősége. A munténiai atlétikai liga teljes vezetősége benyújtotta lemondását, mert nem kapta meg a kellő erkölcsi és anyagi támogatást a főszövetségtől.

Resita külön jutalmat tűzött ki a Bucurestiben játszó játékosok részére. A Bucurestiben lebonyolításra kerülő Bucuresti—Timisoara (Temesvár), illetve a déli és nyugati liga csapatai között megrendezésre kerülő összecsapás iránt nagy érdeklődé nyilvánul meg, mert ez a mérkőzés van nivatva arra, hogy eldöntse az elsőség kérdését. A nyugati liga csapatában több resitai (resicai) játékos is szerepel. A resitai (resicai) játékosok részére külön jutalmat tűztek ki.

Meazza felgyógyult. Meazza, az olasz válogatott csapat tagja és kapitánya a múlt évben oly súlyos sérülést szenvedett, hogy játékképtelenné vált. Azóta a legkiválóbb orvosszakértők kezelték, anélkül azonban, hogy eredményt értek volna el. Rómából érkezett jelentés szerint a világhírű játékos teljesen felgyógyult és rövidesen megkezdheti az edzéseket. Érdekes, hogy Meazza sérült lábát nem az orvosok gyógyították ki, hanem bizonyos Queirolo Amelia asszony, aki az általa készített kenőcsökkel kenegette a labdarugójátékos sérült lábát.

Két edzést tartott a román válogatott Romániában. A román válogatott csapat Romániába való érkezése után két edzést tartott, hogy vasárnap délután minél jobb erőnlétben vehesse fel az olaszok elleni küzdelmet. A játékosok egészségesek és bizonyos izgalommal néznek a mérkőzés elé.

Bereczky Magda győzelme Palermóban. A palermói versenyek már befejeződtek, csupán néhány szám maradt lejátszatlanul. Ezek között szerepelt a női-páros is, amelynek során a Bereczky—Somogyi pár győzelmet aratott a Flórián—Kovács pár ellen. Majd a Bereczky—Somogyi pár az Ullstein—Schumann párral mérte össze erejét. Ez az összecsapás a sötétség beállta miatt nem fejeződhetett be és 6:2, 2:6 állásnál félbeszakadt.

= KÖZGAZDASÁG =

Az árellenőrzési törvény végrehajtási utasítása

Az utasítás több tekintetben tisztázza a felmerült kérdéseket

A Monitorul Oficial szombati számában megjelent a termelés fokozásáról, az ipari, mezőgazdasági és behozott cikkek árának ellenőrzéséről szóló törvény végrehajtási utasítása. A végrehajtási utasítás fontosabb rendelkezései a következők:

1. Az ipari, mezőgazdasági és az országba hozott azon termékek, amelyek nem nyilvánítottak elsőrendű szükségleti cikknek, a termelés, a forgalom és az ország területén belül való eladás kérdésében ezen végrehajtási utasításnak vannak alávetve.

2. A közszükségleti cikkek továbbra is az 1939 november 18-iki törvény hatálya alatt maradnak.

3. Bármely ipari vállalat nem csökkentheti termelését az előző évi termelés mennyiségéhez vi-

szonyítva és a gyártást be sem szüntetheti csak vis maior, a tulajdonos elhalálozása és csőd esetén. A termelés csökkentésének, vagy megszüntetésének okait a nemzetgazdasági minisztérium speciális bizottsága vizsgálja felül, amelynek véleménye alapján a minisztérium határoz.

4. A jelen rendelet értelmében vis maiornak tekintetik olyan esemény, amely függetlenül állott elő a tulajdonos akaratától s amely a termelés csökkentését, vagy megszüntetését idézi elő és amelynek a tulajdonos ellent nem állhatott.

5. A speciális bizottság három tagból áll, akik közül kettő a nemzetgazdasági minisztérium kiküldöttje, egy pedig az ipar képviselője. A bizottságot miniszteri rendeletre nevezik ki. A bizottságnak jogában áll az ipari vállalkozót megidézni és attól felvilágosítást kérni.

A nyersanyag biztosítása

6. A nyersanyag biztosítása céljából a földművelésügyi minisztérium a nemzetgazdasági minisztériummal egyetértve minden évben tervet dolgoz ki az ipari növények termesztéséről. Megállapítják, hogy az országnak mely része és milyen területe kerüljön művelés alá. A tervzetet a szeptember 18-iki mezőgazdasági mozgósítási törvény szerint a földművelésügyi minisztérium hajtja végre.

7. Az előző szakaszokban megjelölt iparosok és mezőgazdák kötelesek a szükséges tevékenységet kifejezni aziránt, hogy a legjobb eredmény legyen elérhető.

8. Az iparosok és mezőgazdák jogosultak az illetékes állami hatóságok segítségét kérni, hogy a termelési kötelezettségüket a törvény keretein belül legjobb eredménnyel teljesíthessék.

9. A nemzetgazdasági minisztérium felhatalmaztatik, hogy az ipari és bányai ipari vállalatoktól az évi termelési programot bekérje, vagy ennek hiányában maga készítsen ilyen programot, vagy a már meglévő tervet a termelés növelése és feljavítása érdekében megváltoztassa. A munkatervet és a szükséges módosításokat az 5. szakaszban említett bizottság jelentésére miniszteri rendelettel állapítják meg.

10. Azon ipari és bányai ipari vállalatok, melyek bármi okból kevesebbet termelnek, mint amennyi termelési képességük és a rendelkezésre álló eszközök megengednek, a nemzetgazdasági minisztérium által kötelezhetők, hogy a számukra kijelölt feltételek mellett a termelést felvegyék, illetve növeljék.

11. Az ipari termelés növelése végett a munkaügyi minisztérium jogosult, hogy egy választott bizottság útján előzetes eljárással megoldja a munkások, iparosok, mérnökök, szakértők által történő munkaviszony felbontásokat.

12. A munkaügyi minisztérium jogosult, hogy az ipari és bányászati vállalatok munkaidéjét emelje, amennyiben a közgazdasági érdek a termelés fokozását kívánja meg. A túlórázás a törvényes munkaidőn túl két órával nem terjedhet. A heti egy napi szünnap mindenképpen kötelező. A túlóra díjazása akként történik, hogy a munkás a túlóra bér felét a rendes órabér szerint, míg a másik felét a túlóra bér szerint kapja.

A TERMELESI SZERZŐDÉSEK

13. Az ipar ellátása végett a nemzetgazdasági minisztérium jogosult egyes ipari kategóriákat arra kötelezni, hogy termelési szerződést kössenek az ipari növények termesztésével foglalkozó mezőgazdákkal az egész évi termelésre vonatkozóan és azoknak előleget adjanak. Az átvételi ár és a szerződés egyéb feltételeit a földművelésügyi minisztérium véleményezése alapján a nemzetgazdasági minisztérium által állapítatnak meg. Azon iparosok, termelők és mezőgazdák, akik szerződéses kötelezettségüket nem tartják be, az alábbi bírság alá esnek: A mezőgazdasági szerződéseknél az iparvállalat kezizálással bír a lendő termésre az általa nyújtott előleg erejéig.

14. Az ipari vállalatok kötelesek a rendeltetvény megjelenésétől számított 20 napon belül a nemzetgazdasági minisztériumnak vallomást benyújtani, amely a következő adatokat tartalmazza:

1. Milyen mennyiségű nyersanyaggal rendelkeznek?

2. Milyen mennyiségű készárúval és félkészárúval rendelkeznek?

3. Milyen mennyiségű nyersanyagra, félkészárúra van szükségük, hogy egész éven át termelőképesek legyenek?

Ezen nyilatkozatra az iparosok belföldi nyersanyagokkal való ellátása és az importkvóták megállapítása végett van szükség. Nyersanyag alatt értendő az a főanyag, amely készárúvá dolgozható át. Ezeket csoportosan kell bejelenteni és nem részletekben, minőség és méret szerint. A készárúknak a bejelentése úgy a gyárban, mint a lerakatokban levő árúkra kiterjednek.

15. Az ipar számára multhatatlanul szükséges nyersanyag csak akkor szállítható ki, ha túllaladja a belföldi ipar szükségletét. A kiviteli tilalmat a nemzetgazdasági minisztérium véleménye alapján a minisztertanács mondja ki.

16. Minisztertanácsi naplóval elrendelhető bizonyos cikkeknek a termelőnél, iparosnál és kereskedőnél való zárolása, vagy elreklvirálása a polgári és katonai lakosság szükségletének kiegészítése végett.

17. A zárolás keresztlvitelét tartalmazza.

18. Az iparosok és kereskedők kötelesek, hogy az importengedélyek vétele után azok ellenértékét nyomban fizessék ki és a szokásos idő alatt vegyék át a vámhivatalokhoz érkezett árúkat, hogy azok felhasználhatók legyenek.

19. A nemzetgazdasági minisztérium által az iparnak nyújtandó segítségről szól.

AZ ÁRAK RÖGZÍTÉSE

20. Az első szakaszban említett árúkat csak a nemzetgazdasági minisztérium rendeletével megállapított árakon lehet eladni. Ez az ár bizonyos időre akár az ország egész területére, akár egyes vidékekre a termelő, a nagykereskedő, a kiskereskedő által eszközölt eladásokra vonatkozik. Az ár megállapításánál a nemzetgazdasági minisztérium célból alakított bizottságának a véleménye kérendő ki. Erre a bizottság öt tagból áll és tekintettel kell lennie az önköltségi árra és a vállalkozó jogos hasznára. Jogosult a bizottság az ipari és kereskedelmi vállalatok iratait felülvizsgálni.

Az áruhalmozás és az árú kötelező eladása

28. Senki sem jogosult szokásos szükségletén felül árú vásárolni.

29. Az előző szakaszban foglalt rendelkezés csak a saját szükségletre vonatkozik. Az ipari vállalatok jogosultak magukat belátásuk szerint nyersanyaggal, félkészárúval és a vállalat fenntartásához szükséges anyagokkal ellátni.

30. A kereskedők kötelesek arra, hogy magukat kellően ellássák árúval és a keresletet folytonosan kielégítsék. A rendes szükségleten felüli árubeszerezést kiskereskedő tartozik a polgármesteri hivatalban bejelenteni. A bejelentés elmulasztása áruhalmozást képez és a jelen törvény szerint büntetendő.

31. A nagykereskedő nem köteles kicsinyben eladni.

Eredeti „MAVAG“ (Magyar Állami Gépgyár) golyóscsapagyak, acélfrémás

cséplőgépek

Eredeti „HANOMAG“

Dieseltraktorok

38 HP. 4 hengeres Diesel-motorral

Eredeti „MASSEY HARRIS“

kéveköto-aratógépek

legújabb modell

Eredeti „MELICHAR“

Unicum-Drill sorvetőgépek

Eredeti „RUD. PACK“ Leipzig gyártmányai egy és több vasú

ekék

és eredeti Sack-eké alkatrészek

Eredeti „RUD. SACK“ Leipzig gyártmányai (gyár)

kalapácsos daráló gép

Különböző mezőgazdasági gépek és eszközök és ezek eredeti gyári alkatrészei

Industria Economia S. A.

TEMESVÁR, IV., Bratianu-ucca 34. szám
Telefon: 43-57.

21. A miniszter újra megállapíthatja az árakat, mindannyiszor, amennyiben erre az előző árak megállapításánál figyelembe vett alkotó elemek megváltozása folytán szükség mutatkozik.

22. Az ármegállapításhoz szükséges elemek kiderítése végett a bizottság egyik tagját kiküldheti azzal, hogy egy vagy több vállalatnál vizsgálatot tartson.

23. A kartell-törvény módosításával, a jelen rendelet alkalmazásának tartamára, a kartellizált iparvállalatok, vagy kartellesoportokba tömörült kereskedők által elérhető árakat a jelen rendelet szabályozza és az ármegállapításnál a kartellbizottság véleménye kérendő ki.

24. A tőzsdén, vagy belső szükségletre eladott árú árak nem haladhatják meg az 1940. március 4-iki törvény szerint megállapított árakat.

25. Minden kereskedő előjoggal bír arra az importkvótára, amelyet az előző évben kapott.

A BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG

26. szakasz a bejelentési kötelezettséget és a bejelentés tartalmát szabályozza, amelyet nem ismertetünk, mivel annak benyújtási határideje már lejárt. A következő bejelentésekről a végrehajtási utasítás ezeket mondja: A hó első napján az iparvállalatok és nagykereskedők kötelesek bejelenteni: 1. az eladott árúkat, azok árát és a vevők címét tartalmazó kimutatást, 2. a beszerzett árú mennyiségét, azok árát és a szállító cég címét. A bejelentéseket két példányban kell kiállítani a helyi polgármesteri hivatalnál. Az előző hónapról szóló bejelentést a következő hónap 10-ig kell megtenni. Az árak minden kategóriára nézve globálisan jelölendő meg. A vevők címét csak akkor kell megadni, ha azok viszonteladók. Jelen törvény értelmében iparvállalatok és import-nagykereskedők alatt értendő az ügynökségek, a bizományi és import-export vállalatok.

27. Kicsinybeni eladással is foglalkozó nagykereskedőnek kell azt a kereskedőt tekinteni, akinek cége kicsinybeni eladásra is be van jegyezve. Ezek nem kötelesek az előző szakaszban foglalt bejelentések megtételére. A nagybeni eladásoknál azonban kötelesek, hogy a viszonteladók névsorát az ellenőrző közegek rendelkezésére bocsássák, azok kérésére.

32. A nagykereskedő eladási kötelezettsége megszűnik akkor, ha a kiskereskedő áruhalmozás céljából vásárol vagy azért, hogy a nagykereskedő raktárának egy részét deszortálja. Ebben az esetben a nemzetgazdasági minisztérium vagy a helytartó dönt afölött, hogy jogos volt-e az eladás megtagadása.

33. A polgármester jogosult — az egyéb ellenőrző szerveken kívül — az iparvállalatok és nagykereskedők által betervezett táblázatok alapján ellenőrizni, hogy a) a kiskereskedők magukat ellátják-e a szükséges árúval, b) bármely kereskedő nem követ-e el áruhalmozást, c) betartják-e a jelen törvény szerinti árakat.

34. Az ellenőrzést csak a polgármester, az alpol-

Armenter vagy a különös megbízással bíró községi tanácsos végezheti.

35. Szükség esetén a nemzetgazdasági minisztérium korlátozhatja és ellenőriztetheti egyes áruk forgalmát.

36. Az üzletekben az áruk árai látható helyen kifüggesztendők és a vevő kérelmére a kereskedő köteles az eladott áru mennyiségét és árát feltüntető jegyzéket kiadni. Ez a jegyzék nem tekintendő számlának, így tehát mentes az okmánybélyegtől és reptől bélyegtől.

37. Az áruk kifüggesztése táblázat, árjegyzék, vagy közvetlenül az árura tett címke útján történik. A kirakatban levő áruk ára csak közvetlen az áru levő megjelölés útján eszközölhető.

38. A kereskedő köteles a hozzá beérkezett árut nyomban forgalomba hozni, hacsak az áru természete szerint bizonyos időnyben adható el.

A végrehajtási utasítás további része a büntető rendelkezéseket tartalmazza, amelyekre legközelebb visszatérünk.

Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Az állattenyésztő egyesületekről

Mult vasárnapi közleményünket azzal végeztük, hogy egy tenyészállat átörökítő képességének kisebb, vagy nagyobb fokát egész. és féléstestvérei vizsgálata útján tudjuk legbiztosabban megállapítani.

Erre azonban az egyes vevő nem képes. Kinek van annyi ideje, hogy mindezeket a testvéreket felkutassa és szavahihető adatokat szerezzon fejlődési és hasznahajtási adatairól?

Mindezeknek az átörökítési adatoknak vizsgálata és állandó nyilvántartása csak egy korszerűen működő állattenyésztő egyesület útján valósítható meg.

Egy ilyen egyesület feladatai a következők: Mindenekelőtt kiválasztja és megjelöli fiúbevalókkal, vagy más úton azokat a nőstény állatokat, amelyek eléggé fajtisztáknak és értékeseknek látszanak arra, hogy a község tenyészét előbbre vigyék.

Ezeket az állatokat osszák be azután a legértékesebb apaállatok alá.

Ezeknek az értékes apaállatoknak beszerzése, a szakszerű tartásukra és használatukra való felügyelés is egyik legfontosabb egyesületi feladat.

Az apaállatok mellett pontos fedeztetési jegyzéket vezet, amelyből a származás teljes bizonyossággal megállapítható.

Ezeket a származási adatokat, valamint az utódok fejlődési súlyadatait (időközönkénti lemérés alapján), továbbá az állatok hasznahajtó tulajdonságainak adatait (próbafejesek, versenyeredmények, hizlalási, gyapjúnyírásai és minőségi adatok), az egyesületi törzskönyvben tartják nyilván.

Ezekből az adatokból kifogástalan pontossággal meg lehet állapítani az egyes apaállatok utódainak értékét, egyes vérvonalak kisebb, vagy nagyobb tenyészértékét. Aminek az alapján gyors selejtezésre, a legjobb anyag rohamos elszaporítására kell törekedni.

Mindez oly körülményes, bonyolult és sok munkát és költséget igénylő feladatnak látszik, hogy aki először hall ilyenféle követelményekről, megvakarja a fületét és hátat fordít annak, aki egy ilyen, falusi viszonyaink közé látszólag be nem illő intézményről beszél neki.

Amde jusson csak eszünkbe, hogy milyen árakat érnek el azok a gazdák, akiknek tenyészállatnevelését ilyen állattenyésztő egyesületek irányítják. Milyen bűcsújárászerű felvonulások vannak hírneves tenyészettekkel bíró nemcsak svájci, hanem magyarországi, vagy banati német tenyészállatvásárok alkalmával. És hogy az ilyen korszerű, gondos tenyészéssel kiválogatott tenyészállatok vevői milyen nagy lépésekkel haladnak előre a siker útján. Vagy ha nem is gondolunk mindjárt a tenyészállatnevelésre, hanem csak saját gazdaságunkban hasznosított, vagy erre a célra eladott állatnevelésre: akkor is milyen fellendülés sodrába kerül az a község, amelynek régi, egyenetlen, selejtes állatállományát sikerül ilyen céltudatos tenyésztői munkával egyenletesebbé és értékesebbé tenni.

Igaz az, hogy nem minden községben alkalmasak a viszonyok arra, hogy a korszerűen beállított és teljes szakszerűséggel működő állattenyésztő egyesület megalakulhasson. Mert hiszen ehhez meglehetősen nagyszámú, máris elég jó minőségű állatállomány kell, továbbá nem hiányozhatik a gazdák testületi szellemének, szak tudásának, vállalkozó kedvének fejlettsége sem.

Ahol mindez nincsen meg, ott még kemény előkészítő, felvilágosító, példamutató munkára van szükség. Ott azzal kell kezdeni, hogy a gazdakör keretén belül néhány világosfejű, erős akaratú és hozzáértő gazda elhatározza, hogy lankadatlan igyekezettel minden alkalmat meg fognak ragadni, hogy községük állattenyésztésének egyik-másik ágát előbbrevigyék. Értékes nőstény állatokat szereznek be, a községi apaállatok beszerzése alkalmával mindent elkövetnek, hogy azokat jóhírnevű tenyészettekkel szerezze be, lehetőleg jóhírű nagy tenyésztőktől, vagy olyan községekből, amelyekben tenyésztő egyesület működik. Kirándulásokat rendeznek jóhírű állatvásárookra, tenyésztőegyesületekbe tömörült állattenyésztő községekbe. Előadások, tanfolyamok rendezését szorgalmazzák. És közben saját példájukkal, előrehaladásukkal mutatják az utat, csinálják a kedvet. Összeköttetést létesítenek olyan vevőkkel, akik az értékes minőséget meg is fizetik. Együttesen szereznek be abrakakarmányokat. Tapasztalataikat kicserélik és gazdaköri összejövetelek alkalmával közlik többi gazdatársaikkal is. Állatbetegségek leküzdésére (itt elsősorban a sertésvész elleni oltásra gondolunk) együttes intézkedéseket tesznek.

Hogy már egy ilyen egyszerűbb szervezetű, de következetes és kitartó munkával milyen eredményeket lehet elérni, annak bizonyítására egy levélből közlünk néhány sort, amelyet az EMGE banati (bánsági) tagozatának elnöke nemrég kapott egyik gazdakörétől, amelynek sertésállományát megjavítani segítette.

„... Amikor itt méltóztatott előadásokat tartani, sajnos, igaza volt, mert községünkben nagyon hitvány, szedett-vedett keverék disznók voltak.“

„... Rövid idő alatt a kiadott 30 drb. magkocával most már szép, egészséges sertéseink vannak, szegényeknek, gazdagoknak egyaránt.“

„... Jól esik látnunk, amikor hetenként kétszer kijön a konzervgyár autója és 25—30 darab sertéssel megy el.“

„... Talán nem tévedünk, amikor azt állítjuk, hogy községünk gazdasági bevételeinek egyharmad részét szép sertésállományunknak köszönhetjük. Nagyrértékű előadásainak még egy jó tanácsát kell követnünk, hogy a szövetségi exportot megszervezzük.“

A folyó év január 15-én kelt levelet 51 gazda írta alá.

Ahol a dolgok már ennyire haladtak, ott már kialakulóban van a helyzet a tenyésztő egyesület megszervezésére is. Egy ilyen egyesület nem kell, hogy egy községre szorítkozzék, sőt célszerű és ajánlatos, hogy egy nagyobb vidék szervezkedjék meg egy-egy állatfajta tenyészésére, mert így jobban győzik a költségeket és nagyobb anyag közül lehet válogatni, ami által a legkitűnőbb tenyészállatok értékes tulajdonságai gyorsabb ütemben válhatnak az egész közösség hasznára.

A megindulás azonban valószínűleg mindig egy község példamutató kezdeményezése lesz. Ilyenkor, a tenyészállatok jobb kihasználása és a költségek megosztása végett célszerű lesz bevonnani a szomszéd községek törekvő gazdáit is, akiknek nőstény állatai és azok utódai éppen olyan felügyelet alatt fognak állni és épp úgy törzskönyvelhetők, mint az egyesület székhelyén levő tenyészállatok.

— A zománczott tábla ára. A kartelltnács véleménye alapján a zománcok kilogramjának árát a minisztérium 13 leiben állapította meg.

A patenta fixa alá tartozó kereskedők adóvallomása

A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége közli:

A X. osztályú patenta-fixa-ba tartozó kereskedők 1939. április hó 1-ig nem voltak kötelesek könyveket vezetni, tehát sem az 1936, 1937. és 1938. évek hiteles állagát, sem az 1939. év teljes üzleti eredményét nem tudják igazolni. Az 1939. év valószínű eredménye kiegészítés útján még kiszámítható volna ugyan, de sem az összehasonlítás alapját képező előbbi évi jövedelem-átlag, sem az 1939. év javára jelentkező különbözet, amely a tulajdonképpeni adóalapot képezné, nem mutatható ki vitát kizáró módon.

A Kereskedelmi Testületek Szövetsége ennélfogva eljárta Bucurestiben és felhívta az illetékes körök figyelmét a felmerülő nehézségekre, kérve egy mindenkire kötelező vallomási eljárásnak rendeleti úton való megállapítását.

Illetékes körökben az a felfogás uralkodik, hogy mindazon kereskedők, akiknek az 1939. évi

A CLUJ-(KOLOZSVÁRI) THALLA előadásai a Városi Színházban

Szombaton, április 20-án, délután 5 órakor, olcsó helyárrakkal

Feleség

Szombat este 9 órakor

Fenség, fizetek

A világhírű vígjátékújdoncság bemutatója

Vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárrakkal

Grófkisasszony

6 órakor

Fenség, fizetek

9 órakor

Szülők lázadása

Világsiker. Premier.

Hétfőn este fél 9 órakor:

Szülők lázadása

Kedden d. u. 3 órakor olcsó helyárrakkal

Gyümölcs a fán

6 órakor

Szülők lázadása

9 órakor

Fenség, fizetek

A színházi pénztár ma, szombaton kezdi meg a jegyárúsitást.

A bizományi eladások 2 százalékos nemzetvédelmi adó alá esnek

Tegnapi számunkban ismertettük a pénzügyminisztériumnak a két százalékos nemzetvédelmi adó alkalmazásáról kiadott utasítását. Ehhez a minisztérium 13043. szám alatt körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz és eszerint az a kitétel, hogy a bizományi eladás után ez az illeték nem jár, csak arra az esetre vonatkozik, ha a gyár lerakatának ad bizományba és a lerakat csak a gyár cikkeinek forgalomba hozatalával foglalkoznak. Nem alkalmazható a mentesség, ha az iparvállalat vagy nagykereskedő olyan viszonteladónak ad bizományba, akivel ilyen lerakati viszonyban nincsen. Ilyen esetben valóságos eladásról van szó, de a hitelt a vevő erkölcsileg is garantálja, tehát nincsen ok arra, hogy az ilyen jellegű bizományi eladás kedvezőbb elbánásban részesüljön, mint a szokásos adásvétel.

jövedelme nagyobb volt a három előbbi év átlagánál, a rendelkezésükre álló feljegyzések, könyvek, stb. alapján tartoznak 1940. április hó 20-ig kivételre alkalmas és a törvényben előírt adatokon alapuló bevallást benyújtani. A patenta-fixa X. osztályába tartozó kereskedők és iparosok ügyében, a dolog természete szerint, a döntés a pénzügyminiszternek van fenntartva.

A lisztregiszterek tartására kötelezett kis kereskedőkkel a Szövetség közli, hogy az Oficiul Central de Valorificarea Grăului-nál szerzett információk szerint a kért könnyítések ügyében a napokban a miniszter elnökléte alatt központi tanács fog határozni. Altalában az a vélemény alakult ki, hogy a vegyeskereskedőknél, ahol a liszteladás csak kis, jelentéktelen részét képezi az üzleti forgalomnak, lényeges könnyítéseket fognak élethe léptetni a lisztajstromok vezetése tekintetében.

115 millió lei saját tőkével megalakult az Általános Hitelbank R.-T.

A Magyar Általános Hitelbank romániai banküzleteit az ujonnan alakult pénzügyintézet folytatja

A következő hivatalos közleményt kaptuk: A Magyar Általános Hitelbank Romániában Temesváron, Brassóban és Váradon telepekkkel fiókintézet alakjában folytatott banküzletét megszünteti és a banküzlet folytatására Romániában elhelyezett tőkéjével Általános Hitelbank R. T. cégnevezéssel Brassó székhellyel Temesvárott és Nagyváradon bejegyzett fiókokkal önálló részvénytársaságot létesített.

Az új intézet alapításában részt vett a Magyar Általános Hitelbank budapesti pénzügyintézetén kívül a Banca Comerciala Romana bucarestii előkelő pénzügyintézet is. Az új intézet saját tőkéje Lei 115.000.000, amely készpénzben, teljes összegben befizettetett. Az igazgatóság elnöke: dr. Zigre Nicolae volt miniszter, ügyvéd, alelnökei: dr. Scitovszky Tibor, a Magyar Általános Hitelbank, Budapest, alelnöke és Kállay Rudolf, a Magyar Általános Hitelbank Budapest, ügyvezető igazgatója. Igazgatósági tagok Bánffy Dániel báró földbirtokos Nagyenye, dr. Mándy Lajos, a Magyar Általános Hitelbank Budapest, ügyvezető igazgatója, Marinescu I. C. szenátor, a Banca Comercială Romana igazgatósági tagja, a „Concordia” petroileumfinomító társaság vezérigazgatója, Bucuresti, Ottulescu Alexandru ügyvéd, a Banca Comercială Romana igazgatósági tagja, Bucuresti, dr. Pop Ionel volt képviselő, ügyvéd, Kolozsvár és Teleki Ernő gróf földbirtokos, a NUF főtanácsának tagja, Bucuresti.

Az új intézet ügyvezetésében és tisztikarában ott találjuk a Magyar Általános Hitelbank volt erdélyi fiókjainak eddigi vezetőit és tisztviselőit.

A méh hivatása a természet életében

A földön előforduló élet, melyhez bátran sorolhatjuk a növények világát is, együttvéve egy testet alkotnak. Ezt a földi életet feloszthatjuk. Emberek, különböző állatok, rovarok és növények külön-külön csoportjává. Minden csoportnak megvan a maga rendeltetése. Ha ezen négy csoport közül valamelyik máról-holnapra kipusztulna, az lassan maga után vonná a föld többi élőlényeinek is a lassú kipusztulását.

Mert növényzet nélkül nincs élőítő levegő. Nincs állat- és rovarvilág. Állat- és rovarvilág nélkül az emberi élet sem volna lehetőség a földön. A természet elvégezte bölcs feladatát. Minden, amit a szemlélő a szabad természet önlát, egy célt van hivatva szolgálni. Nagyon sokszor kintjártunkban, amidőn egy károsnak gondolt bogárkától elveszünk az életet, nem gondolkunk arra, hogy az ő kimulásaival hány rovarevő madártól vontuk el a falatot. A földön előforduló rendellenességeket a természet élete iparkodik kiegyensúlyozni. Az ilyen kiegyensúlyozó folyamattal tudta nagyon sok állat-, rovar- és növényfaj létét a mai korig fenntartani.

A méh a természet életében egy igen fontos szerepet tölt be. Nagytömegű családi életük, fáradhatatlan szorgalmukkal nemcsak a növények megtermékenyítésénél végeznek igen fontos szerepet, hanem fajuk és létük fenntartásáért folyó nagy munkájukkal olyan élelmiszerükkel szolgáló nagymennyiségű anyag (méz) begyűjtésére is képesek, hogy abból úgy az emberiségnek, mint több állatfajnak az ősidők óta egy igen fontos gyógy- és élelmiszert nyújtottak, amiért is mindjobban magukra terelték az ember figyelmét és lassan a méh is az ember rabja lett.

A fejlődő mezőgazdálkodásnak egy igen fontos ága lett a méhészet, amit, sajnos, még korunkban is sok gazda és méhésztudó figyelmen kívül hagy. Mert pl. hiába indul szép virágzásba a gazda repcéje, bitorheréje, mustárja, ha akkor oly kedvezőtlen idő jár, hogy a méh és egyéb termékenyítő rovar azt meglátogatni nem bírja, a gazda igen gyenge magtermést fog kapni belőle.

A méheknek köszönheti a gazda a gyümölcs-termeke sikerét is. A sok értékes herefélék és egyéb pillangósvirágú takarmányneműek magtermését. A méhek és egyéb termékenyítő rovaroké a dicsőség azokért a sok ragyogó színpompájú vadvirágokért is, melyeknek megtermékenyítése és fajfenntartása révén értékes tápanyag nyújtatik sok házi és vadon élő állatfajnak. Hogy mennyire fontos szolgálatot tesz a méh a növények megtermékenyítésénél, a kö-

A közlemény nagyjelentőségű változásról ad hírt, amely különösen Erdély és a Bánság gazdasági köreinek nagyfokú érdeklődését kelti fel. A Magyar Ált. Hitelbank erdélyi és bánsági fiókjai eddigi alakjukban megszűnnek és azt a nagyarányú banktevékenységet, amelyet eddig ezen fiókok fejtettek ki, a jövőben 115 millió saját, befizetett tőkével dolgozó új nagybank és annak fiókjai bonyolítják le.

Az Általános Hitelbank R. T. alapítója a Magyar Általános Hitelbank, Magyarország vezető pénzügyintézet, azonkívül belekapcsolódott az alapításba Bucuresti egyik legelőkelőbb bankja, a Banca Comercială Romana, több igen jelentős romániai iparvállalat és a társadalmi élet számos kiválósága.

Az intézet igazgatóságának összeállítása hű tiltóközpét adja annak a körülménynek, hogy a Magyar Általános Hitelbank előkelő román tőkésekkel kapcsolatban új lendületet ad a Hitelbank fiókok Erdélyben és a Bánságban eddig is lebonyolított nagyszabású banktevékenységének.

A gazdasági élet összes köreiből biztosra veszik, hogy a Magyar Általános Hitelbank befolyása, tőkeereje és előkelő külföldi kapcsolatai, a Banca Comercială Romana-nak, Bucuresti, a romániai pénzügyi életben betöltött előkelő pozíciója és a fiókok vezetésében eddig is megnyitvánt tradíciók értékes zálogát képezik az új nagybank fejlődésének.

annál is inkább, mert a rendelkezésére álló jelentős tőkezesorulat lehetővé teszi az Általános Hitelbank R. T.-nak, hogy az eddiginél sokkal szélesebb keretek között vegyen részt az ország gazdasági vérkeringésében.

vetkezőkép győződhetik meg a gazda. Széltől védett helyen készítsen két ágyást, melybe a következő növények kiválasztott magvait vesse be, pl.: repce, mustár, pohánka, tők, ugorka, mák, napraforgó, stb. A bevetett két ágyás egyikét zárja el jó tüffelal és fedővel, hogy a növényhez rovar ne juthasson. A másik ágyást hagyja szabadon, hogy a virágokat a méh szabadon látogathassa. A növények magbeérése idején látni fogja a két ágyás magtermése közötti nagy különbséget. Ugyanezt a tanúságot fogja észlelni, ha pl. egy almafa ágat virágzása idejére tüffel elzárja olyformán, hogy annak virágaihoz méh ne férhessen. Az almafa ága gyümölcsöt nem fog hozni. Míg a szabadon maradt többi ág rendszeresen teremni fog.

(Folytatjuk.)

Eiró Pál

== A kukoricamag csíráztatása igen fontos teendője a gazdáknak, mert az idej nagy hideg a nedvesében eltett mag csíráképeségét nagyon megronthatta és aki rossz magot vet, kénytelen lesz elkésve másodszor vetni.

== A banati (bánsági) buza már 680 lei. A fokozódó vételkedv eredményeképpen a banati (bánsági) buza ára 680 lei q.-ként. A többi gabonamű ára a következő: tengeri 500 lei, korpa 400, zab 580, muharmag 1300, napraforgómag 950, tőkmag 1450, árpa 520 lei száz kilónként. Lóheremag 42, lucernamag 63 lei kilónként.

(=) A bankbizottság határozata. A legfelsőbb bankbizottság jóváhagyta a dettal Soc. de credit si economii alapszabályait.

== Április 15-én kezdődik a kereskedelmi vállalatok nyári időszámítása. A munkaügyi minisztérium 3105. számú körrendelete szerint a kereskedelmi vállalatok részére a nyári munkaidő alkalmazása április 15-én kezdődik és szeptember 15-ig tart.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Vasárnap, április 14-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Libertatii téren levő C. Jahner gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Maresal Joffre úton levő Schul gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Bratianu ucca sarkán levő Craciun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Színház

Jövő szombaton kezdődik a Thalia tavaszi vendégjátéka

Jelentettük, hogy a kolozsvári Thalia színház április 20-án kezdi négy hétre tervezett vendégjátékát a Városi Színházban. A Thalia az évad legjobb ujdonságait hozza ezúttal is, magas színvonalú műsort és valóban művészi, drámai és zenés előadásokat, amelyek méltán képviselik a magyar színház kultúrát.

Az előadások sorát két vígjáték-ujdonság nyitja meg. Az első a Fenség, fizetek! című legújabb világsiker. Az első pillanattól az utolsó függöny le-gördüléséig nem szűnik meg mulattatni ez a remek darab, mely az uborkára felkapaszkodott emberek pompás korrajza.

A második ujdonság a Szülők lázadása című vígjáték, amely azt mutatja, hogy az okos szülők hogyan térítik jó útra laza erkölcsi felfogást valló gyermekeiket azáltal, hogy színlag az ő életmódjukat utánozzák. Páratlanul mulatságos darab a Szülők lázadása is.

Az első előadások műsora a következő:

A THALIA SZÍNHÁZ MEGNYITÓ MŰSORA:

Április 20. szombat délután 5-kor: Feleség (Bókay János világsiker aratott vígjátéka, Olcsó hely-árakkal.)

Április 20. szombat este 9-kor: Fenség, fizetek! (Világsiker, Sommerset Maugham vígjátéka, Harsányi Zsolt fordításában.)

Április 21. vasárnap délután 3-kor: Grófkisasszony. (Harsányi Zsolt nagysikerű vígjátéka, olcsó hely-árakkal.)

Április 21. vasárnap délután 6-kor: Fenség fizetek!

Április 21. vasárnap este 9-kor: Szülők lázadása. (Jens Locher világsiker aratott vígjátéka.)

Április 22. hétfő, fél 9-kor: Szülők lázadása.

Április 23. kedd, délután 3-kor: Gyümölcs a fán (Zilahy Lajos vígjátéka, olcsó helyárakkal.)

Április 23. kedd délután 6-kor: Szülők lázadása.

Április 23. kedd, este 9-kor: Fenség, fizetek!

Három előadás lesz ma a fabricai színházban

A gyárvárosi magyar színház ma, vasárnap három előadást tart. Délután 3 órakor a Sárga csikó népszínműnek lesz első olcsó helyáras előadása. Hevesy Miklós igazgatóval az élén szerepel az egész társulat. Délután 6 órakor Nóthy Károly kacagató vígjáratja a Nyitott ablak van műsoron, rendes helyárak mellett. Vasárnap este 9 órakor pedig a Sárgapitykés közlegény kerül színre a Colosseum színházteremben. Erdélyi Mihály ezen mulatságos darabja évek óta nagy sikerrel szerepel minden magyar színház műsorán. Nagy Imrével a címszerepben ma este nálunk is megérdemelt sikert arat majd.

Az igazgatóság kéri a közönséget, hogy a vasárnapi előadások jegyeit lehetőleg elővételben szerezzék meg és így kerülje el a pénztárnál való tülekedést, ami az előadások pontos kezdését is késlelteti.

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután 3 órakor: Sárga csikó. (Népszínmű, olcsó árak.)

Vasárnap délután 6 órakor: Nyitott ablak. (Rendes árak.)

Vasárnap este 9 órakor: Sárgapitykés közlegény. (Rendes árak.)

Hétfő este 9 órakor: Lehullott a rezgő nyárfa. (Olcsó helyárakkal.)

Mozi

Nagy filmek hete

CAPITOL

Általános elragadtatás közepette került bemutatásra a Capitol mozgóban az Operabál című film. Ilyen gyönyörű zenéjű kitaláló operettet már réges rége nem hallottunk, mint ez a régi boldog béke idők-re emlékeztető mű. A háború előtti Bécs bontakozik előttünk régi vidámságával, aranyos kedélyével, bú-

Jutta Freybe

egyik legjobb szerepét alakítja az UFA Pour le merite című slágerfilmjében

bajos zenéjével. Csupa humor, csupa szellem, patakzó farsangi hangulattal telt az egész cselekmény. A szerepeket egytől egyig a közönség kedvencei játsszák. Harel Maria és Finkenzeller Helli méltóan képviselik a szépséges, elragadóan kedves bécsi nő típusát. Humorról a nagy trió, Hörbiger, Lingen és Moser gondoskodik. A rendezés Bolváry Géza remekműve, aki nagyszerűen támasztotta fel korszerű szempontból is a hajdani Bécsét. A közönség az egész előadás folyamán a legnagyobb elragadtatással adózott a remek filmnek, amely iránt példátlan érdeklődés nyilvánul meg.

CORSO

A három testőr kalandjai című film zsufozt nézőtér előtt került bemutatásra. Igazi kalandos film ez a javából. Az egész cselekmény alatt egy pillanatra sem szűnik a feszültség, a várakozásteli izgalom, minden jelenés új és új meglepetéseket hoz az izgató néző számára. Az idegen légió élete bontakozik ki előttünk ebben a filmben, a végtelen homoksvatagok, ahol állandó a harc az arabok és az európaiak között. A három testőr kalandjai tehát a legnagyobb sikert hozták a Corso mozgó számára, sikert, amely zálogként szolgál arra, hogy a mű második része is hasonló érdeklődésnek fog örvendeni.

SCALA

A Scala mozgóban bemutatott Sudan című film szenzációs sikert aratott. Északafrika eme legexotikusabb országában játszódik ez a csodálatos történet, Sudan bontakozik ki a néző előtt, minden titokzatos rejtelmével. A rendezés Barancelli műve, aki a helyszínen eszközölte ezeket a csodálatos felvételeket. A főszerepet Henry Baur játssza, aki ismét bámulatba ejtette a közönséget csodálatos emberábrázolásával, avval a művészettel, amellyel egyedül áll a filmszínpadon. Láthatjuk Francent is, a francia filmművészet eme másik sztárját; ismét lenyűgöző volt, mint mindig. A női szerepet Ducaux Annie játszotta szingardagon, élelményszerű nagyszerűséggel.

MŰSOR

Vasárnap, április 14-én és hétfőn, április 15-én:

APOLLÓ: Javítóintézet (angol film.)

CAPITOL: Operabál (német film.)

CORSO: A három testőr (angol film.)

SCALA: Sudan (francia film.)

TENGEREK RABJA

Irtta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnyomás tilos.

Idáig már eljutott, hisz volt itt már máskor is, de még soha nem volt annyi ideje, hogy bejusson. Most furdalja a kíváncsiság, ugyan mi is lehet odabenn?

— Jó néhány frankjába kerül, míg rábeszéli a fogatlan sekrestyést, hogy nyissa ki a kapukat.

Kivülről csodás, — belülről sivár, csupasz falak, elnyűtt szőnyegek, kétes tisztaság.

— Kár volt levetni cipőimet, — sohajtott.

A kapu előtt szemtelenül hunyorgó, franciába ojtott arab csatlakozik hozzá és igyekszik kipuhatólni, milyen nőket kedvel?

Alig bírja lerázni a tolokodó félvért, aki szitkozódva áll odébb.

Alacsony kapun át visz az ut. Nyugodtan sétál át magánházak udvarain, szobákból az uccára, onnan megint idegen házak tömkelegén keresztül (néha alvó, vagy élkező embereken átlépve) jut egy másik uccába.

Tömvé van kávézó arabokkal, szürkés burnuszok — édes semmittevés. Szánalmas alakok, rongyos nők, a fátol ép hogy szemüket hagyja szabadon, csak fonnyadt kezeiken látni, hogy vének, csunyák, elvirágoztak. Mozdulataik lomhák, ugylát-szik mindent beszéddel igyekeznek pótolni: jár a szájuk, perog a nyelvük szakadatlanul.

Hogy néha óvatosan tapogató kezek simogatják végig Lászlót — különösen zsebei környékén, azt megszokta, meg nem is nagyon izgatja, hiszen semmi, de semmi sincsen egyikben sem — minden pénze ott van görcsösen összefogott kezében. Ahhoz eleget járkált már a világban, hogy ilyen könnyen ne könnyíthessenek rajta. Csalódott arcok bámulnak rá, — mire igaz részvétel ad néhány centime-ot a kísérletezők hiába való fáradozásért.

Nehezen találta meg a kikötőbe vezető utat. Lassan elmaradtak a sikátorok, a zsvaj, az uccai konyha-illat.

Apró lábú francia nők surrantak el mellette...

„Reve d'Or”, „Houbigant”. . . rouge, könnyű nyári ruhák, csacsogó beszéd, tomboló eleganciájú gyarmati tiszték, szellős éttermek... Ez már a másik Algir, az, amelyet a franciák csináltak maguknak, amelynek oly kevés köze van Afrikához.

Mikor a hajóra érkezett és visszanezített a napfényben fürdő városra, már nem tudta, miért ment ki. Csak később jutott eszébe, hogy Valynak akart levelet küldeni. Vett aztán egyet a hajón lebzselő egyik árustól és csak úgy ceruzával, nekikönyökölve a raktár tetejének, megcimezte a lapot:

Mademoiselle Valy Müller

Place du Peche (Fisch-Plein)

ANVERS (Belgique).

— Belgikve — ismételte hangosan az utolsó szót — aztán rágta kicsit a ceruzát, hogy mit is írjon? De aztán csak odafirkantotta: Es grüsst dich herzlich bis auf fröhliches Wiedersehen Laci.

Azt hitte, hogy sokkal keserveesebb lesz az idő a lány nélkül. Csak mikor már két napja ott áll-dogáltak az algiri kikötőben, akkor döbönt rá, hogy bizony alig gondolt eddig rá és titokban már igazat adott Gloupacheknek, hogy nem engedte lemaradni.

Mégis csak jó itt, jobb mint ott a bizonytalan-ban lett volna... Itt már megszokott, megszerelt az embereket és aki elbirta rettenetes szokimondását, aki nem kapkodta a fejét félre a sokszor kiméletlenül röpködő igazságok elől — az őt is szerette. Már amennyire azok az emberek szeretni tudnak.

Volt egy a kormányosok között — őrajta kívül az egyetlen magyar. Régi, haditengerészeti bots-mansmat volt és hogy hogy nem — ilyen kiszámíthatatlan a véletlen — elsüllyedt hajókon, rozsdás torpedókon és dögölt aknákon keresztül épp a volt ellenség egyik kereskedelmi hajójára került.

Pista volt a rendes neve, de a hajón csak Stefanónak hívták.

Ő volt talán a legderekebb valamennyiök között. Soha el nem fáradt, izmai mindig pattanásig feszülve lészték a munkát, szíves, szolgálatkész, jó cimbor. László későbbi éveiben sem talált senkire, akit hozzáérhetett volna.

Az ám, ha a hajógép egyfolytában dohogta volna keresztül az őt világrész tengereit, ha soha meg nem állt volna, ha nem kanyarodott volna be karcsu öblökön, — akkor Pista mindig ilyen lett volna.

Ön veszít
drága idejéből, ha valamire szüksége van és személyesen jár utána, hogy hol, mit, mikor kaphat meg a legelőnyösebben

Ön keres

lakást, állást, foglalkozást, háztartási alkalmazottat, házat megvételre, vagy vevőt eladó házára, vagy bármi más, amire szüksége van

Ön szaladgál

össze-vissza, keres itt és keres ott, igénybe veszi ismerőseit, közvetítőket tárgyal, felesleges kiadásokat vállal, pedig a megoldás egyszerű

Ön talál

megoldást minden gondjára, ha felad egy apróhirdetést a Déli Hírlapban, melyet naponta sokezer ember olvas

Ön csodálkozik

ezen az egyszerű megoldáson és csodálata növekszik, ha elolvassa, hogy milyen kedvezményes díjszabást állapítottunk meg az apróhirdetések részére.

Ön nem fizet

többet egy apróhirdetésért húsz leinél és ezért tizenöt szót közölhet. Minden további szó egy lei. Vastag betűvel egy apróhirdetés tizenöt szóig harminc lei és minden további szó kettő lei. Állástkeresők tíz szóig tíz leit fizetnek, minden további szó egy lei, vastag betűvel egy apróhirdetés állástkeresőknek húsz lei, minden további szó kettő lei.

Rádió

VASÁRNAP, APRILIS 14.

Radio Romania és Radio Bucuresti. 9.30: Istentisztelet. 11.30: Szimfónikus hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás. 13.02: Predescu-zenekar. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Predescu zenekar. 14: Rádió-ujság. 14.20: Predescu zenekar. 14.50: Rádióhírek, különféle közlemények. 15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.15: A rádió falu-órása. 16.15: Katonai előképzés hírek. 16.30: Hanglemezek.

De ha a napok, vagy néha hetek kószálása után fáradt szemük beleütközött valami keskeny csíkba, ha a láthatár peremén feltűnt a föld, az annyira áhított föld, akkor Pistával nem lehetett birni. Megszállotta a kikötők ördöge, nyakába ugrott a láthatatlan démon, amelynek teste alkoholtól és asz-szonyi husból tákolódott össze — belevágta sarkantyuját a Pista vékonyába — az meg loholt, vágatva, fulladozva és cipelte szörnyű terhét, míg össze nem roskadt vele.

Úgy látszik most is félt, félt, hogy megint megnyergeli a lovas és elkezd hajszolni azon a szörnyű uton, amelyiknek végén öntudatlan kábulat és másnapos meakulpázás várja.

Vagy három napja odaadott Lászlónak ezer frankot azzal, hogy ha térdenállva kérné, akkor se adja oda neki.

Állta is vitézül a fogadalmat.

De a harmadik nap végén, mikor megszünt a gép lárma, az arabusok eltakarodtak a hajóról és a gomolygó szénpor kezdett lassan leülepedni, Pistára megint rákacsintott az ördög.

Olyanok voltak mind a ketten, mint a szerecsenek. A zsirosan tapadó szénpor csak nem akart lejönni róluk, pedig már a második vödör vízzel surolgatták arcukat és kezüket. A szappanos lé már leirhatatlan színű volt a vödörben és bizony hat óra lett, mire kimosva, felöltözve, kifelé indultak.

László már megfélejtkezett Gloupachek intelméről, hogy a legénységekkel ne igen járjon ki... Na meg aztán Pista honfitársa is volt, vigyázni is akart rá — hát csak kiment vele.

A nap akkor bucsuzott a domboktól, a felvilá-
lanó lámpák — az emberek gyatra fénypótléka —
nehezen küzdöttek az ereszkedő homállyal.

Pistánál alig volt valami pénz, Lászlónál meg a tegnapi maradék. Amint mentek felfelé a városba, megszólalt Pista:

— Próbáljunk szerencsét. Te úgy sem játszot-tál még, neked biztosan szerencséd lesz.

A bárban, ahová betértek, izzó volt a levegő.

Formás leányféle csimpaszkodott a Pista nyakába — régi ismerősként üdvözölték egymást — afféle kikötői barátság volt. Legfeljebb csufolni lehetett volna szerelemnek.

Vastag függöny takarta el az egyik ajtót. Jeanette — így hívták a leányt — hívóan intett arafelé, azután libbent a függöny, beléptek.

Lapzárta

Több angol hadosztály áll a nyílt tengeren

Newyorkból jelentik: Az Ewening Standard értesülése szerint

angol csapat szállító hajók több hadosztályal kifutottak és jelenleg a nyílt tengeren tartózkodnak, hogy a csapatokat Norvégiába.

ban, vagy Hollandiában partra tegyék.

A lap szerint ez az utóbbi feltevés a valószínűbb, mert Anglia aligha szoríthatja ki a németeket Norvégiából. Ezért az angolok a norvég partokon csak látszat-ütközeteket fognak folytatni.

Az új norvég kormány az alkotmány alapján áll

Rómából jelentik: A Messagero jelenti, hogy Quisling miniszterelnök az alkotmány 41-ik cikke alapján bejelentette, hogy a norvég nemzeti

szociálista-párt átvette az uralmat az országban és megkezdte pártjának rezsimmé való átalakítását.

Ribbentrop és a svéd követ tárgyalása

Berlinből jelentik: A berlini svéd követ pénteken megbeszélést folytatott Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterrel. Beavatottak szerint ez a megbeszélés nemesak arra vonatkozott, hogy Hambro norvég képviselőházi elnök Svédországban Németország ellenes propagandát fejt ki. Illetékes helyen azonban minden további közlés elől elzárkóznak. (Rador)

Hirdessen a Déli Hírlapban

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVÉLEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Allást keres

Jobb nő 3 nyelvet beszél, tisztebe, vagy nagyobb gyermek mellé állást keres. IV. Str. Olanescu 3. 963

53 éves Diesel-gépész azonnali belépésre állást keres, aki már ilyen minőségben uradalomban s malomban volt. Imre Ferenc Teremia-Mare 6. 873

Alkalmazás

Retusőr és laboráns azonnal felvétetik. Engel fényképészeti műtermében. I. Piata Libertatii 4. 908

Keresünk azonnali belépésre vas- és fémcszergályost, aki hasonló műhelyben dolgozott. Electron Garage Timisoara I. 875

Tricotage munkásokat kötő- és varrónőket, orsózó, szemszedő, tisztázó lányokat felvesszünk, ugyancsak kifutófiút. Keresünk ügyes mestert sima interlock és überdeckgépek kezelésében jártast. Vesszünk feles és egyes motort, jókarban lévő páncél-szekrényt. Jelentkezni Kertésznél IV., Str. Bratianu 15. Folyó hó 16-án délután 4-6 óra között. 874

Lakás

Déli fekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten és 3 szobás lakás II. emeleten május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőjénél. 830

Kétszobás modern villalás 1-2 személynek kiadó, Bulev. Mihai Viteazul 15. 863

Lápcsőházból nyíló elegánsan bútorozott szoba, fürdőszobával villában, szolid úrnak kiadó. Bulev. Mihai Viteazul 15. 864

Modern 3 szobás lakás május 1-re kiadó. III., Splaiul Tudor Vladimirescu 12 szám. 865

A református bérházban 3-4 szobás lakások május 1-re kiadók. III., Str. Timotei Cipariu 1. 867

Kiadó áthelyezés miatt május hó 1-re szőn modern lakás 2 uccai, 1 udvari szobával és mellékhelyiségekkel, 6-os villamos megállónál. Közlebbit III., Str. Cluj 17. alatt. 872

Ujjonnan épült házban 2 szobás hallos modern lakás kiadó. IV., Str. Cheorghie Sincai 9. háztulajdonosnál. 859

Bútorozott, vagy bútorozatlan modern garzónlakás kiadó május 1-re a Belvárosban Str. Lenau 24. 871

Adas-vétel

Eladó szép családi ház Gataia főúcsójában. Érdeklődni Lungu Lucian lelkész Dragoesti u. p. Sinersig. 841

Eladók autók Fiat 508 C. 4 ajtós, új hat hónapi gyári garanciával Adler Junior 1938. Kabriolet tökéletes állapotban Citroën 1937. átvizsgált motorral olcsón, Autobox garázs Muresianu ucca 5. Arad.

Két üléses Falboot csónakot keres kifogástalan állapotban M. Vincent Arad, Str. Muresianu 5.

48 basszusos Hohner akkordeon megvételre kerestetik. Telefon: 12-71. 849

Schimbások figyelmébe! 1940-es típusu 250 ccm B. M. W. sürgősen eladó. Érdeklődni szivességből Electron Garage Timisoara I. 876

Bútor teljesen új, modern diófaebédő és diófa-hálószoba garantált prima kivitelben olcsón eladó. II., Str. Dorobantilor 1. 877

Eladó nagyon szép szőzszaszínű mármány nyitott, épített kandalló. II., Str. Petre Tegel I. földszint 1. 866

Házhely Belvárosban, központi fekvéssel eladó. Cím a hirdetésben. 870

Zongora rövid. fekete, szép hangú olcsón eladó. III., Str. Cluj 9. 869

Eladó egy az egész országban jól bevezetett cikk szabadalma. Választ a kiadóhivatalba. 868

Hátontele

Üzlethelyiség május 1-re kiadó, a püspöki palotában. I., Str. Eminescu. 861

Kiadó nagy száraz helyiségek, iparüzem, vagy beraktározásra alkalmas. Közel a IV. kerületi állomáshoz. Ungár IV., Str. I. Bratianu 33. 878

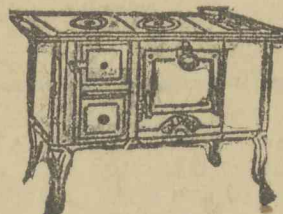
Festőmesterek

A legmodernebb mintalapok, gumiróllók, sprickekészülékek, spricpisztolyok, festék-, lakk- és ecsetárúk állandóan nagy választékban

Kertész Ludovic
Iestéküzletben
TEMESVÁR, II., Daciilor 8. szám.
Telefon: 12-71.

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Alacsony rakár, romlancozott és fekete tűz-helyekben

KÁLMÁN DEZSŐ

speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Tavaszi kabát

és egyéb női és férfi divatszövetek érkeztek a

Maradék ruháinkba

III., Bulev. Carol 5., szuterén,
Doja-ucca sarok. Telefon: 35-90.

Sirkövek

modern kivitelben, minden kö-fajtából, nagyon olcsón

Granofsky János

TEMESVÁR — Józsefváros,
Bratianu-ucca 10.

Sirkövek nagy választékban fekete gránitból

kőipari vállalat

Timisoara III., Calea Sagului 3.
Józsefvárosi kat. temetővel szemben, Gátsor sarok. Telefon 32-15.

Butorokat

nagy választékban, részletre is,
a régi árban elárusítok
UNGOR I., Merczy-u. 7.

Gyárak figyelmébe!

Gyártok motortengelyeket, motorfejeket, transmíziókat, tűzszekrényeket és mindenféle gépalkatrészeket. — Vállalok nagy-méretű gyalulási, eszterga és hengerfúrási munkákat. — Elektromosan hegesztünk mindenféle tárgyakat a legpontosabb kivitelben.

Ing. Coloman Schedivetz
fabr. de masini, Timisoara IV.
Str. I. C. Bratianu 39 szám.

Invitare

„Corvin” Soc. Cooperativă Generală de Credit și Economie Timisoara va ținea la 5 Maiu 1940 la orele 11 în localul cooperativei I., Bulev. Regina Maria No. 8.

adunarea generală ordinară,

la care invităm pe membrii în sensul §-lui referitor al statutelor cu aceea, că în caz dacă la aceasta membrii nu se vor prezenta în număr suficient pentru votare, în 12 Maiu a. c. la orele 11 se va ținea tot acolo o nouă adunare generală, care va decide despre obiectele puse la ordinea zile, fără considerare la numărul prezenților.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul despre rezultatul gestiunii anului 1939 și darea descărcării.
2. Stabilirea bilanțului pe anul 1939
3. Dispozițiuni asupra beneficiului net.
4. Alegerea alor 4 membri în direcțiune.
5. Alegerea alor 6 membri în comisia de cenzori.
6. Aprobarea bugetului pe anul 1940
7. Stabilirea condițiilor de a acorda împrumuturi (Dobânda, termene de restituire, limita maximă).
8. Fixarea sumei maximă până la care cooperativa se poate angaja.
9. Aprobarea statutelor subsecției economice.
10. Eventuale propuneri.

Timisoara, la 13 Aprilie 1940.

Diracțiunea.